

Tibetan Buddhist Resource Center

Text Scan Input Form - Title Page

Work:	W1KG14782	ImageGroup:	I1KG23904
LCCN:	n/a	ISBN:	n/a

Title:	སྐད་གསུམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ། skad gsum yongs su rdzogs pa'i tshig mdzod chen mo/
Author:	རག་ཏུ་བེར་ raghu vira
Descriptor:	some type set print and most of them are hand written notes
Original Publication:	n/a;n/a
Place:	[new delhi]
Publisher:	[dr. lokesh chandra]
Date:	[n.d.]
Volume:	42
Total Volumes:	139
TBRC Pages:	2
Introductory Pages:	n/a
Text Pages:	n/a
Scanning Information:	Scanned at M/S Satluj Infotech Images, E-45, Sector 27 Noida, District Gautam Buddha Nagar, U.P. 201301 via New Delhi, IN for the Tibetan Buddhist Resource Center, 150 17th st., New York, NY 10011, U.S.A 2006. Comments: 6/2016

VOL. 42

DISGUISE
TO
DISTILL

disguise ७६ 1 I अपहृ, A kāk etc

— प्रच्छद्, प्रच्छादयति, प्रच्छादयते Mn,

Mn, MBh, etc — दुष्प्रवेष्टः W — व्याजः

(rarely व्याजम् यु ३ आ.) MBh, kār,

etc — गुप्तवेष्टः W.

1 II अपदेशः — कपटवेशः — कञ्चुकः

Heat — कृति अ Gal — गृहजालिका L

— प्रकरी W — प्रातिहारः L — लक्ष्यम्

Ragh, kām — लिङ्गम् (one लिङ्ग Nṛisṣp

ये f आ, ई only in विष्णुलिङ्गी) MBh, kār,

etc — लीला Kār, Kathās, Pur.

an assumed disguise सतम्

MBh, Dās disguise (esp applied

to a god assuming human form)

विदम्बनम्, विदम्बना Kār, Pur

disguise (said to be applied

to certain forms or properties

considered as disguises of

the spirit) उपाधि म Prab,

Bhāshāp, Sāh, etc, W in dis-

guise उद्धारणेन instr W—

गुप्तने loc W wearing various

disguises (as spies) अनेकसंस्थान

mfn Mn 9-261 disguising

one's self वेपथर Sinhās — ?

आच्छाद्य, प्रच्छन्नवेषण.

disguised ^{adj} 1 I प्रच्छन्न Mh, MBh, etc

— कपरवेश W — कपरवेशिन् L —

अन्यरूपेण — छन्न MBh 3 f, R 2.5,

BhP, Kathās, Rājat.

1 II अद्यस्त — अलक्ष्यालिङ्ग — अवजृष्ट

Das — गूढ Mh 9.26, MBh 3.173 II —

आदि कथार 17.44 — परिच्छन्न

MBh, R, Hil, etc. — प्रतिच्छन्न MBh,

kān, etc. — विडम्बित Hariv — वेपथ

Pāṇ 5.1.100, Sch — सन्निभ MBh,

kām. — गूढपुरुषः L. — गूढपुरुषः L.

disguised agent गूढपुरुषः L.

1 I

disguised as / वृद्धिनि युं MBh 3

— वेपथर (युं) Divyān —

उद्धरुपिन् (in comp) MBh 1.1792,

R 6.11.32 disguised as a

Brahmacārin सवर्णिलिङ्गिन् MW

Rāvana in a disguised form

मायासवणः Cat.

disgust n 1 I बीभत्सः Daśar, Sāh —

जुगुप्सा MBh, Pāṇ 1.4.24, Varṣ 1,

Mṛicch 1.14, Yogas, etc — धृणा kād 7.

199 & 236, Hcar 5.186 — बीभत्सः.

1 II अडाचि १ Suśr — अर-चक्रः Suśr,

etc — क्लेशानम् (५८) Car 2.1 — तृप्ति

१ Suśr 1.24.2 — निश्रहः L — रीज्या

L — विकृतम् W — विषादः (५८ १ आ)

← वैकृत्यम् w — वैरसम् Kathās —

वैरस्यम् Bhag, Ragh, etc. ++ अरोचक

causing disgust अरोचक Susr

disgust exhibited in speech गही

Sāh 3.180 disgust for निर्वेदः (loc,

gen or comp) MBh, R, etc disgust

of वैरस्यम् (gen, loc or comp) Susr,

Kathās, Rājāt, etc disgust of food

अन्नावेदः Susir feeling disgust

वीभत्सु mfu RV, AV, Kavis remov^{as}

ing disgust तृप्तिदा mfu the

Sentiment of disgust (one of

the 8 Rasas) वीभत्सः Dasar, Sāh

with disgust सवेराग्यम् Pañcat,

Shūrtas — सवीभत्सम् Mālatim

with mingled feelings of joy

12311

and sorrow; joyfully and (yet)

with disgust सहर्षवेराध्यम् Bhūrtas.

disgusting adj 1 I बीभत्स † (आ)

Sāṅkh Bz, ŚrS, MBh, etc — जुगुप्सित

MBh, R, etc — घृणावत् Sarav.

1 II अरुचिः, अरुच्य L — जुगुप्सनीय

HParis 1.378 — दुर्भग AV 10.1.10, MBh, Hariv.

etc. | —

12312

a disgusting deed जुगुप्सितम् BHP

1.5.15 a disgusting female imp

अपावित्राकिनी Mricch a particular
sect of Saivas who eat loathsome

food and are addicted to dis-

gusting
tinguishing practices अघोरपथिनाम्

अघोरमार्गः more disgusting than

जुगुप्स्य (abst) #Paris 1.381 most

disgusting जुगुप्सेततम Sāntis 1-20

— सुखीभित्स MBh to have a dis-

-gusting appearance दुर्दशिताय nom

दुर्दशितायते MW.

disgusted adv 1 II

1 II अरत Nalod — अरान्ति [MED] RV

8.80.8.

11

disgusted with निर्विश (abl, instr)

gen, loc or comp) MBh, Kathās, Pur, etc

प्रारिप्रान्त (युं) Mn, MBh, etc.

1 II दुर्दलित (comp) kar (प्र. १.) दुर्दलित

दुर्दलित Sak ? $\frac{16}{17}$ — नरित (instr)

H Paris — विक्रव f (आ) युं Sak.

to be disgusted with निर्विद

pass निर्विद्यते (abl or instr rarely

acc) Sāikh Br, MBh, etc.

X

12315

dish n II स्थालम् ŚśS — शरावः, शरावम् (g

अर्घ्यार्चिदि) G३ ŚśS, Mn, MBh, etc.

I II कलशः RV, etc, Śak, Hit, etc, कलशम्

१ — पक्वम् RV, AV, ŚB१ — पात्रकम् (see

कुपात्रक and चर्वितपात्रक) — पात्रम् (itc t

आ) RV, etc — पात्रिकम् (in कुपात्रिक MBh

12 8327, B कुपात्रक) — पात्री B१, G३ ŚśS,

MBh, etc — भक्ष्यः — भाण्डम् (itc t आ)

Mn, MBh, etc — सादनम् Bhp.

being in a dish पात्रस्थ mfn MW

chafing dish हसन्ती L dainty dish मिष्टम्

MBh, Kāv, etc a dish consisting of sesa-

mum and grain (mixture of rice and peas

with a few spices) कृसरः m pl Suśr,

Kathās — कृसरः (Pāṇ 8.3.59, Vārtt

1.) Shad v Br 5.2, Kauś, Aśv Gṛ, Gobh,

Mn, etc — कृसरा सुभ, ~~MBh~~ Bhk, ,

कृसरम् MBh, MārkaP a dish consisting of

sour gruel, meal, and several condiments

कार्त्तिकवत्कः Bhk the dish for the

Rauhiṇa cakes रोहिणकपालम् SBh a

dish of a particular form स्वस्तिकः MBh,

R, Pañcar a dish of particular shape

वर्धमानकः MBh a dish of particular

123/8

shape (sometimes used as a lid or cover

for water-jars, etc) वर्धमानम्, वर्धमानः

MRh, Swiss a dish of curds and sugar

with spices शिखरिणी ~~हरी~~ Bhr a

dish of fish मत्स्यघण्टः L a dish of honey

and oil परिमार्जनम् L a dish of

liquorice and milk क्षीरयष्टिकः W

a dish of meat भोजनभाण्डम् Rōyat a

5
12/19

dish of rice (eaten to counteract the

influence of demons) भूतोदनः R, Suir

a dish prepared by mixing various

grains मैत्रधान्यम् Kaus a dish prepared

with milk क्षीरिणी Kathās 65.142 f.

— क्षीरिका Bhpr — क्षीरेयी L —

क्षीरी Bhpr a dish (used especially

for the Purodāsa offering) कपालम्

(कपालः L) TS, SB₂, Suss, etc an

earthen dish स्याली AV, B₂, S₂S an

earthenware dish मार्तिकः, मार्तिकम्

G₂S₂S filling the whole dish सर्वपात्रीण

mfn Pan 5.2.7 a kind of dish गोलकः

Gal — धारिका Nalac — वर्धितम् Mn

3.224 — शालाजिरः Hcar a kind of

dish Consisting of meat fried with

three sorts of spices, it is then soaked

and dried and again dressed with ghee

and condiments) सत्रिजातकम् L a kind

of dish (consisting of small pieces of meat

prepared with spices) खानिकः Swiss I.

46. 8. 24, Madanav, खानिकम् Madanav

a kind of dish prepared with meat

प्रदिग्धम् (Scit मांसम्) L a kind of

flat dish (generally of a square shape,

made of wood and furnished with a

handle) चमस m (n अर्धचंद्रि, ई

t L, Sch) R.V, AV, VS, etc a parti-

cular dish सोमलिका L a particular

dish (consisting of milk mixed with

the juice of melons bananas, etc)

डोबणा Nigh a particular dish

12323

(curds boiled with ghee and rice) कुण्डली

— कुण्डलीनी Bhrp a particular dish

made of rice खेचरान्नम् a particular

dish of fish (eaten with condiments

or oil) मत्स्यसन्तानिजः L a particular

dish prepared from wheat & flour,

Ghr̥ita and milk विषन्दः L a

particular luscious dish (consisting of

a mixture of grapes pomegranates

dates plantains, sugar, flour and

ghee) संतर्पणम् L placed on a ~~sta~~

shallow dish (as rice) शाराव mb

(ई) n Pān 4.2.14, Sch a portable

chafing dish हसनी L possessing a

dish पात्रिन् mbn Mn 6.52 savoury

dish मिष्टम् MBh, Kāu, etc second dish

पश्चात्परिवेष्टम् Bhp2 a secondary dish

गुणः Mn 3.224 ft side dish गुणः

Mn 3.224 ft a wooden dish द्वयः

a wooden dish पिशीलम् ऽB2 being in

seven dishes सप्तकपाल mfn ऽB2

being on seven dishes सप्तकपाल mfn

ऽB2 distributed in eleven dishes

एकादशकपाल VS 20.16 distributed

in 9 nine dishes. नवकपाल mfu SBh

so that all dishes go round in turn

अन्नपर्यायम् Pār Gṛ various dishes of

food भक्ष विव्दाराः m pl MBh when

The dishes have been removed i.e.

when meal is over वृत्तेशावसम्पत्ते.

disheartening n I अवसादनम्.

I अवसादितुम् mb W.

disheartened adj I कातर ‡ (आ) R,

Mhicch, Ragh, Megh, Sak, Pañcat, Hit —

निरुद्योग R — भुग्न Kathās.

much disheartened सुमन्दबुद्धि MBh

the state of being disheartened

अवसादनम् Car.

to become disheartened ।I अवसद्,

अवसीदति.

to be disheartened ॥ II भुज् pass

भुज्यते Hit 4.28.

dishevel vb II विकृ, विक्रिस्ति BHP.

dishevelled adj II प्रकीर्ण MBh, R, Swi—

* विप्रकीर्ण R.

II प्रचुत — प्रवितत W — विगलित —

व्युप्त.

dishevelled (as hair) II विकीर्ण Kum

— विस्तस्त HParis.

II लुलित Ritus — सथ W.

dishevelled state (of the hair) पारुष्यम्

Subh having a dishevelled mass of hair

व्यग्रजटाकलाप Bhp.

having ~~dishevelled~~ dishevelled hair II

विकीर्णकेश; विकीर्णमूर्धज MW —

व्यस्तकेश ‡ (ई) AV — विकेश ‡ (आ)

AV — प्रकीर्णकेश ‡ (ई) MBh, Sushr.

II कचाचित W — विगलितकेश W

— विप्रकोर्णशिरोरुह MBh 3.401 —

विमुक्तकेश Bhp — विलुलितालक Ritw

— विष्वक्कच Bhp — व्युप्रकेश

Bhp.

having dishevelled ~~hair~~ hair and loosened

garments विस्तस्तशिरोरुहाम्बर Bhp

having dishevelled locks of hair

व्यालोलकुन्तलकलापवत् Caurak having

hair dishevelled विधृतकेश Kīr —

मुक्तकेश ‡ (आ) Mn, MBh, R, etc, मुक्तमूर्धन

‡ (आ) MBh, R, Bhp one who has

dishevelled hair विषितस्तुक ‡ (आ)

RV one whose curls and locks are

dishevelled लुलितालककेशान्त Kathās

with dishelled hair ~~प्रवृत्तकेश~~ ĀśvGr.

~~प्रवृत्त~~ प्रचुत्तशिरव ĀśvGr.

dishonest adj II नैकृतिक Mn, MBh, etc,

नैकृतिन् Var — वक्र ‡ (आ) KaṭhUp,

MBh, etc — कुरिह ‡ (आ) Pañcat, Vet,

etc — अशुद्ध in प्रशुद्धप्रकृति "having

dishonest minister" Pañcat.

II कपटिन्, कपटिन् L — कापर ‡ (ई)

Var BṛS, कापटिन् ‡ (ई) L — कौर —

कौरिक् (gana कुमुदादि) W — जिह्व ‡ (आ)

~~11~~ (Mā 8.15) Yājñ 2.165, MBh, etc —

द्वयाविन् RV, AV, व्यु RV — निकृति

MBh 12. 6269, 3. 11810 (Nīlaka) —

निकृतिन् (MBh) निकृतिम् (Sulh) —

भङ्गुर ‡ (भा) W — भिक्षाशिन् Bhasht, ,

Kathās — रौरव ‡ (इ) L — वक्रगामिन्

m वक्रगति ‡ Hariv — वक्रधी BHP —

वक्रिन् W — वक्रिभूत W — वक्र्युक् ,

~~वक्ष~~ वक्षूक L — विषभाशय W — विजिह्व

W — विषम तु (आ) Mn, MBh — शाठ्यवत्

VarB&S.

a dishonest dealer पोर Pañcat 1.8.

$\frac{11}{12}$ & $\frac{18}{19}$ (also in comp translatable

as adj) dishonest in money matters

अर्थविन्विषिन् Mn 8. 141 dishonest

means पार्श्विकम् Heat, पार्श्विकम्

Vishn, Nār having dishonest ministers

अशुद्धप्रकृति Pañcat one who lives by

dishonest means संधिजीवन L to

be dishonest कृत् ए । कुर्वन् कुराति

Dhātup to be dishonest in speech

स्तेन् ए 10 स्तेनयति (with वाचम्) Mn

4-256.

dishonesty ण 11 निकृति t MBh, R, etc

— वक्रधी Bhp — कुटिलता, कुटिलत्वम्.

II कापट्यम् W — कौटिल्यम् Pañcat,

Rājat — जिह्मम् Pras'n Up 1.16, MBh,

Bhp 1.14.4 — जिह्मना Hariv 7335, R2.

43.2 — द्यौर्तिकम् W, द्यौर्त्यम् Daśar 2.20

— निकृत्या MBh, MārkP — विजिह्मता,

विजिह्मत्वम् W — शाठ्यम् MBh, Kāv, etc

delighting in dishonesty निकृतिंजुष mfn

BhP versed in dishonesty निकलप्रज्ञ

mbn MBh subsisting by dishonesty

निकृतिजीवन B mbn MBh.

acting dishonestly करिह mbn

(Pāṇ. 1.2.1).

dishonour vb II विमन् caus विमानयति

Samhit Up, MBh, Kāv, etc.

II अपकृष् लृ। अपकर्षति — कान् only

in comp with कृ BhP 6.7.11. — (a woman)

दूषय् Nom दूषयति (equals दूषयते) Mn

8.364, MBh, etc.

dishonour n II अवमानः (ifc आ +

Kathās) MBh 3.226, etc — विमानः.

I II असंमति ‡ Pāṇ 3.1.128, असमानः

Pañcat (P. असमानः) → दुष्कृति ‡

BhP

causing dishonour अयशस्कर mb (इ)

॥ MBh, etc, अयशस्य mb R, BhP,

Swiz honour and dishonour

मानापमाने ॥ du Bhag.

dishonouring ॥ II दूषणम् MBh, Mṛicch,

Kathās, etc.

dishonouring adj II अपमानिन्:

II उपक्रोशनकर Mariv — मानवर्जित Bhp.

dishonourable adj II अपमान्य.

in a dishonourable manner असामर्णेन

inst MBh, 2. 2035.

dishonourableness नञ् II अवमानता.

dishonoured adj I अपमानित ŚāṅkhGṛ,

etc — विमानित MBh, R, etc.

1. II कान्कृत Bhr 6.1. ३॥

to be dishonoured 1. I विमान्य विमान्य mfn

Sak.

disinclination n. II अनीहा — भनीहितम्.

disinclination to विमुखता, विमुखत्वम्

(loc acc with प्रति or comp) Kāu, Sāh.

disinclined pity दयालस mbn Bcah

8.30.

to be disinclined to do anything

ग्लै cl 1. ग्लायति (ep also ग्लायते, cl 2

ग्लानि MBh 3.13730, 13.7365) (dat ~~cl~~

✓

12344

[ŚBṛ 2.3.9, KātyŚṛ, Lāty] or instr

[MBh 3.12.10] or abl [~~145~~ 145 41] or

inf [Pāṇ 3.4.65]).

X

12345

disinherit vb । I निर्भज् caus निर्भजयति.

disinterested adj II निष्काम SBh, Mn, etc

— मुक्तसङ्गः Bhp — निःसङ्गः MBh, Hariv.

I II अविचन — अनात्मनीन — ~~अफलक~~

अफलकाङ्क्षिन् — अमत्सर Mn 3.231, etc

— अमत्सरिन् Heat — अस्वार्थ L —

अहैलुकः ‡ (इ) Bhp — गतस्पृह — निरपेक्ष

‡ (आ) Mn, MBh, Kāu, etc (निरपेक्षक Bhp)

निनिमित्त

— निनिमित्त Kāu — निर्मम ‡ (आ) MBh,

R, etc.

disinterested (as a friend) निष्कारण t

(आ) Hit.

disinterestedness । II अनभिसन्धानम् ,

अनभिसन्धि m — अमत्सरम् Heat — अममता,

अममत्वम् — अमात्सर्यम् । MBh 5. 1640,

अमात्सर्यज्ञा Lalit — पारार्थ्यम् Kathās-

disjoin ७ II वियुज्, वियुनक्ति, वियुङ्क्ते AV, etc

— अपयु RV.

I II अपग्रह् — अपोत्कृष् Kaus — अववृज्

Kāth — निरुक् AV 10.2.2 — विनियुज्,

विनियुङ्क्ते (rarely विनियुनक्ति) MBh —

व्यायुज् (only p व्यायुज्य) MārkP.

I III विष् ८ १ विष्णाति Dhātup 31.54.

disjoining १ I II व्यासः APiśat.

disjoined adj । I वियुक्त Mn, MBh, etc —

वियोजित MBh, Kāv, etc — विसंहत Śwī

(pr विसंहित).

। II भिन्न MBh, Kāv, etc — विनियुक्त —

विशिष्ट AitBh, Kathās — विसंयुक्त Mn2.

४० — व्यासक्त W — स्रस्त W.

to cause to be disjoined । II वियुज् caus

वियोजयति, वियोजयते MBh, Kāv, etc.

४

12350

disjoined adj । II उच्छ्वसित L — प्रमूढ

MBh — मथित Suse.

disjunction n । I वियोगः Mn,

MBh, etc — त्वप्रयोगः Mn, MBh,
etc.

II अयोगः — असंधानम् — गण्डकः

L — निग्रहः MW — विरलेषः

Kaithās, Sūtr — विसंयोगः W

— विपलम्बः W विगोशः

विभक्तिः † Ait Bh — सम्भेदः Kām.

a disjunctive hypothetical syllogism

syllogism अर्थापत्तिः.

disk n II मण्डलम् Yājñ, MDh.

II ठ: L — पुरीषम् RV 10.27.21.

any disk बिम्बः, निम्बम् (ifc f आ)

Kālid, Pañcat a disk (esp of the

sun or moon) मण्डलम् (rarely मण्डलः

१ अर्धचादि and f ई १ गौरादि) a disk

of light तेजोमण्डलम् BrainUp 4.2

The disk of the moon ~~मण्डलम्~~. II

इन्द्रमण्डलम् — इच्छाङ्गः L — इन्द्रविम्बम्

Sāring — शशिमण्डलम् H Paris —

शशाङ्गविम्बम् Jain.

II आवेशनम् L — प्राधि m RV 10.138.6

— विम्बः, विम्बन् (ifc f आ) Kāv,

Pur, etc — विम्बकम् (also विम्बिका) L

— विम्बान्तः IV.

The disk of the sun I सूर्यमण्डलम्

TAr, Maite Up, etc — सूर्यविम्बः,

सूर्यविम्बम् VarBrS.

। II अकर्मण्युलम् — विम्बः, विम्बम् (ifc

† आ) Kāv, Pur, etc — विम्बकम् (also

विम्बिका) L — मातेषुमण्डलम् Sinhās —

रक्ताङ्गः L — विभ्रान्तः W — सुदर्शनः,

सुदर्शनम्.

the disk of the sun and moon

परिवेषः, परिवेशः Mañh, Kau, etc

disk-shaped चक्राङ्गम् & disk-

shaped (The earth) चक्राकार mf (आ)n

Sūryas 12.54, चक्राकृति mf n W

(in action) the earth's disk in

computing eclipses सूचि + सूची

Sūryas an excellent disk 's

(one of the seven treasures of a king)

चक्ररत्नम् Dharmas 85 furnished

ILW

with a disk of stone अश्मचक्रम् n/n

RV 10.101.7 having a red disk (said

of the moon) रक्तमण्डलम् n/n Kāṣyāp

The moon disk चन्द्रविम्बम् Kāṣyāp

2.39 & 41 चन्द्रमण्डलम् R, Suisse, Varhies

The moon's disk षः L a potter's

ILW

disk कुलालचक्रम् BHP 5.22.2

Towards the disk of the sun अभ्यर्कविम्बम्

चक्र.

diskus n I चक्रम् (Vedic rarely m 2

अक्षचादि) MBh, R, Suśr, Pañcat, Bhp.

II अचक्षुरका, अचक्षुरे Bhp — आरिन् n, आरि

m Bhp, Rāmāt I/p — रथपादः Var Yajñ.

— सुनाभम् Bhp, सुनाभकम्.

armed with a diskus चक्रवत् mfn W

bearing a diskus - चाक्रिन् mfn Bhaṭṭa

11.17, Bhp 1.9.4, Rājat 1.262 belonging

to diskus - चाक्रिन् mfn W carried on

(a battle) with the diskus - चाक्रिन् mfn

Hariv 5648 (a battle) carried on

with the diskus and club - चाक्रिन् mfn

mfn Hariv 5346 diskus-armed

रथावयनायुधः उ०.

diskus-bearing | I चक्रवृत् in Rājat

1.38 — चक्रिन् in Bhag 11.17, BhP 1.9.4,

Rājat 1.262.

| II चाक्रिकः Bhaddh, L — रसाङ्गभृते in

Hariv, BhP, etc, MIV.

a diskus (esp that of Krishna or

Vishnu) रसाङ्गम् MBh, Hariv, BhP

diskus-handed चक्रपाणि in Shabd Br

5.10, MBh 6.1900, चक्रपाणिन् in Hariv

8193 & 8376. The diskus of Vishnu

The diskus of Vishnu II महोजसम् L

— मुरदः W — शिवदत्तम् MW — सहस्रधारः

L.

a great diskus महाचक्रम् Rāmat Up,

MBh having a diskus राचक्र mf (आ)

n MW having a diskus in his hand

रसाङ्गिणि m Hariv, BHP, etc having

a great diskus महाचक्रः Hariv (७ १

महाचक्र) having no diskus विचक्र

mfn Kāv Krishna's diskus वज्रनाभः

MW lord of the diskus चक्रेश्वरः

Rājat 4.276 one who carries a

diskus चक्रपालः W one who possesses

a diskus रसाङ्गिन् m Pracand

together with a diskus सचक्रम् पितॄन्

6.3.81 Sch Vishnu's diskus विष्णुचक्रम्

R whose weapon is the diskus

चक्रायुधः MBh 1.1163, Hariv, R,

Kathās 81.

dislike vb 1I विद्विष, विद्वेष्टि, विद्वेष्टे

kātyśr, MBh, Hariv.

1 II ग्ले ८ 1 ग्लायति (cp also ग्लायते,

८ २ ग्लायति MBh 3.13730.13.7365).

to dislike one another विद्विष,

विद्वेष्टे AV, KathUp, Gr.Srs.

1I
[dislike n अप्रीति f, Mricch —

दूष: SBr, Mn, MBh, etc — अराचि f

12366

MW.

(implying) dislike कितbetraying dislike द्वेषश्च म्Grt cherishing the poison ofdislike विरागविषभूत म् MWdislike of प्रद्वेषणम् (comp) MBhdislike of food अन्नद्वेषः disliketo विरागः (loc, abl or comp), kāre,

Rajat, BHP feeling dislike

ग्लान mfn SBz 1.2.5.8 feeling

dislike to विरागित mfn ifc MBh

having a dislike जुगुप्सु mfn

Sānikhśr 3.20.5, Pān 2.1.37, Pat

to feel dislike for प्रद्विष,

प्रद्वेष्टि, प्राद्वेष्टे MBh, R.

disliking 1I विद्वेषणम् MBh, Hariv

disliker adj 1 I प्रदोष्ट W.

one who dislikes द्वेष (Comp),

MBh, Hariv, Sniz - प्रदोष्ट.

disliking adj 1 I द्वेषिन् MBh,

Hariv, Sniz, Kāre, etc - द्विष (40)

SBr, Mn, MBh, Kāre, etc.

1 II द्वेषण - प्रादोष Pan 3.2.61 Sch -

विमार्षिन् W - सघृण १ (आ) Naish.

disliking conversation कथाविरुद्ध

disliking oil स्नेहाद्विष Swiss.

disliked adj 1 I आप्रिय - अनभिमत

Hit — द्विष Yājñ, Mn, MBh, etc.

1 II जुगुप्सित MBh, R, etc — प्रतिहत L

— विद्वेष Mn, Yājñ, R — विद्वेष्य Rājāt.

not disliked 1 II अजुगुप्सित

the disliked one परिवृत्ता, परिवृत्ती

TS, AV, B₂, Kāty śr a woman

disliked by her husband

विवृक्ता L, दुर्भगा (pl विविक्ता) and

विरिक्ता..

to be disliked adj 1 I द्वेष्य,

द्वेषणीय.

the being disliked विद्वेषणम् MBh,

Var B₂ S.

~~to~~

to cause to dislike 1। विद्विष्

Caus विद्वेषयति Bhatt.

12372

dislocation । I संधिभङ्गः f mw.

dislocation of a joint संधिभुक्तम्

Susr — संधिभङ्गः Susring S

dislocation of a particular kind

अतिक्षिप्तम् (in med) Susr

a dislocation of the bones

काण्डभङ्गम् Susr (in surgery)

a kind of dislocation

उत्पिप्लुत Suisse a remedy for

dislocation विलिखितमेव जम AV,

Paipp said of a form of

dislocation (when a part of the

joint is forced outwards)

लिमकक्षित म्पु Suisse 2.15.2f.

dislocated adj I संधिभुक्त MW.

I II मथित Suisse -- विहृत RV. AV.

3
12374

dislocated (as limbs). विरहित

Swiss.

31/1/84

disloyal adj ।I विकारिन् — विकृत MBh.

a disloyal wife ।I चपल (१ प्रियादि)

L.

।II चर्षणी Rāyat 7.102 — त्रिलोचना

L — दुःशङ्की L.

a daughter of disloyal wife कौलहिन्यी,

कौलह्यी L the son of a disloyal

wife कौलहेरः Pāṇ 4.1.127, Kās.

a disloyal woman । II અરાલા, અરાલી

(gana બહાદિ) L — इत्तरी Rājāt

— ઘર્ષિની L — धृष्टास धृष्टा W.

dismal (as a house) | I

रुग्ण mf (अ) १ Pañcat.

dismay । II भयम्, भयानि n pl

RV, etc.

dismayed adj । I ससाध्वस

Śis, Ratnāv.

। II निषादिन Mn, MBh, etc —

सनिषाद f (आ) Kāv, Pañcat.

dismembering न I I अपकर्तनम् Mcar.

I II दायः L.

dismemberment न I II संधिच्छेदा Pracand.

dismembered (said of Vṛiṣṭa) व्यस्त

मभ RV. 1. 32. 7.

Dismiss ७७ । I उत्सृज्, उत्सृजति, उत्सृजते HitBr,

SānkhSā, MBh — विवस् व्यस विवासयति

MBh — विसृज् व्यस विसर्जयति MBh, HitBr,

Kālid — विसृज्, विसृजति Mn, MBh, etc.

II अतिसृज् — अवसृज् Ved, RV, AV, etc —

अवान् Sāh 4 — त्यज् त्यजति VarBrS

17.22, Bhatt — विवस् व्यस विवासयति BHP

प्रसृज्, प्रसृजति, RV, etc — या व्यस यापयति

Kāv, BhP — व्यवसृज्, व्यवसृजति, व्यवसृजते

MBh — संविसृज् P R — समुत्सृ caus

समुत्सारयति MBh — सम्प्रचर caus सम्प्रचारयति

Heat.

to dismiss (a minister) विनिवृ caus

विनिवारयति Rājāt to dismiss (as rays)

अभ्यवसृज् MBh 12.3295.

2I अभ्यनुज्ञा MBh, etc — अनुज्ञा.

2II अनुसृज् RV 10.66.8, etc — प्रत्युद्गृह् ,

प्रत्युद्गृह्णाति Laty — मुच् cl 6 (śhātup

29.136) मुञ्चति, मुञ्चते MBh, Kāv, etc

— समनुज्ञा, समनुजानाति, समनुजानीते MBh.

to dismiss (a guest) संसाध् caus संसाधयति

Āpast to dismiss (a pupil after the

completion of his studies समानृत्

caus समानतयति ChUp.

3I प्रेष् caus प्रेषयति MBh, Kāv, etc —

प्राहि, प्राहिगोति, प्राहिगुते, प्राहिष्वान्ते, प्राहिष्वते

RV, etc — प्रस्था caus प्रस्थापयति MBh, Kāv,

etc — सम्प्रेष् caus सम्प्रेषयति MBh, R, etc.

3II प्रवह् caus प्रवाहयति Hsibh.

to dismiss towards उपानसृज, उपानसृजति

— अभ्यवसृज (acc) AV 16.1.6 —

अभूत्सृज् TB.

5
10/10/54

dismissing ⁿ II अपसारणम्.

I प्रमोक्षः — जापनम् L.

2 I अभ्यनुज्ञा R, etc.

2 II प्रत्यङ्ग्रहः, प्रत्यङ्ग्रहणम् Lāt, Sch.

3 I प्रस्थापनम् MBh (also आ f) Kāv, etc.

सम्प्रेषः L, सम्प्रेषः W.

3 II क्षेपः W.

dismissal ⁿ II विसर्जनम् Yājñ, MBh, etc

— स्तम्भना ञ्ह.

1 II प्रसगः Śāntikāśā — विसगः Mn, MBh, etc.

3 I सग्रेष्वगम् R.

3 II आशिक्षेपः.

act of dismissal आतिसगः dismissal

from an office पदभ्रंशः Prasanna

dismissal with good wishes निदामः.

dismissal n. II भ्रष्टाधिकारत्वम्.

I II रुद्रासः gana बलादि वि० 5.2.136, BHP.

dismissed adj I II भ्रष्टाधिकार Pāṇini —

विःसारित Māh, etc — विसारित.

I II अपविष्ट — अवसृष्ट RV 10.28.11 & 91.14 —

निकृष्ट W — निवासित Rājāt, BHP, etc —

पर्यस्त L — प्रसृष्ट Māh.

not dismissed अविश्रुष्ट H Paris

dismissed from an office च्युताधिकार

W — पदच्युत Bhp.

२I ~~समनुज्ञात~~ MBh.

२I अनुज्ञात — अभ्यनुज्ञात MBh, etc.

२II समनुज्ञात MBh.

dismissed on taking leave प्रत्यभ्यनुज्ञात

MBh.

३I प्रस्थापित Kum — उत्क्षिप्त.

३II क्षिप्त RV 1.129.8, MBh, etc — निस्तृष्ट Mn,

MBh.

to be dismissed । I उत्सृष्टव्य mfn Kad —

विसर्ज्य mfn MBh.

। II अतिसृज्य mfn SBh.

3I प्रहेतव्य mfn Campak.

having dismissed अतिमुच्य p.

to wish to dismiss । II प्रसृज् desid

प्रसिसृक्षति Sāṅkhya.

dismount vb II अवसृष्ट P (also A) RV 5.

78.4, etc.

dismounted adj I II अवसृष्ट.

o.b!

12345

y

disobedience n II अशुश्रूषा MBh. 5. 1535

— आज्ञाप्रतिघातः L.

II दौर्बल्यम् VS.

disobedience of customs उपात्ययः

Pāṇ 3.3.38 disobeying a (royal)

command शासनदूषक, mfn Mṛicch.

disobedient adj II उल्लङ्घितशासन —

अवश्य KaṭhUp, Pāṇcat — प्रतिवादिन्.

I II अपव्रत RV — अव्रत ‡ (आ) RV,

AV, SV — दुर्मङ्गु L — प्रतिदण्ड TāndBz

disobedient to an order शासनपराङ्-

मुख ‡ (ई) Bhp disobedient

towards अभृत्यात्मन् (loc) Kād —

अशुश्रूषु (gen) MBh 12.8405.

disobeyed against खण्डित (g

त्वारकादि).

disobliging ~~adj~~ adj । I अनुपकारिन्.

। II अनाभू RV 1.51.9, MaitS.

disorder vb । I. विपुत्र caus विपुत्रयति

MBh, Hariv. ~~उपरकृ~~ उपरकृकते

I II उपरकृ, उपरकृकते.

to fall into disorder विभ्रम,

विभ्रमति, विभ्राम्यति MBh, Hariv,

etc ~~to fall in~~ विपुत्र,

विपुत्रयते MBh, Rāv, etc.

disorder n । I. निःसूत्रता Rājat.

123/4 V

I II अक्षयः - - - - - म च ५,

Mn, MBh, etc - - - - - MBh,

Kā, etc.

no disorder I II अक्षयः

SB.

causing disorder अक्षयः mfn

Suz, अक्षयः mfn causing

disorder of the humors अक्षय

mfn (अक्षय) Suz disorder of

the humours (of the body)

उत्तरे ३१: Suir -- अंत्य: Suir-

disorder of the 3 humours of

the body त्रिदोश in comp

disorder resulting from intoxication

(as headache etc). म४१८२४५:

Suir (a king) embarrassed

by disorder in (his) army

17576

X

बलव्यसनसंकुल mfu Rām, Mit

throwing into disorder विसूत्रण

Rājat --- व्युत्पत्तिः, व्युत्पत्तिः W.

disorderly adj I II अनात्मक

† (आ).

disorderly flight सेनाभङ्गः MW.

disordered adj I आस्ताव्यस्त

Sūryap 18 --- विसूत्र Rājat ---

पञ्चकुल (३) † (आ) MBh, Kāv, etc —

संकुल (३) † (आ) MBh — संकुलकृत

Kām — आकुल (३) † (आ) MBh, etc

— आकुल (३) † (आ) MBh, Kāv, etc,

आकुल (३).

I II उत्पिञ्जलक MBh, Hariv —

उत्पिञ्जल MBh, Bhp, Mn, Kathās, etc

— प्रकीर्ण MBh, R, Sūtr — विज्ञात

12398 X

Suise — विद्युत् Mn, MBh, etc

निरिष्ट AV, TS — विरोधित L —

विद्युत् Pān 7.2.54, Sch —

विद्युत् MBh, Kāw, etc — व्यस्त —

व्यापक Suise. — संश्लेष MBh,

MBh, etc. — संश्लेष R.

disordered condition. MBh, etc.

Suise disordered condition (of

a country) प्रदोषः Pañcat

disordered in intellect ~~जगत्~~

उन्मत्त AV 6.111.3, Ait Br, Yājñ,

MBh, etc disordered in mind

उन्मत्तचित्त Bear disordered (the
mind, senses, fortune, etc)

चरित Hariv 5669, R, etc

extremely disordered पिशित

having a disordered mane

आकाशिकेशः Pāṇcat - not

becoming disordered अ० १२२११

AV 3.10.11 of disordered mind

असिक्लमनसः Mn 8.71 one whose

hair is disordered and dishevelled

कुलितकेशः के० ३१११ R.

to be disordered । II विलिख, विलिखते

9
12401

TS, ŚBr.

to become disordered । II आलुभ्य

आलुभ्यति ŚBr — चत् cl 1

चत् MBh, etc — लुभ cl 6

लुभति (only Dhātup 28.22)

cl 4 (Dhātup 26.124) लुभ्यति

Ait Br.

to become disordered in intellect

3044, 304411 TS, TBr,

Tandya Br, SBr, MBh, Kathas.

to make disordered I I आशु (अशु)

Nom P Pañcat.

I II चित् cony चित्तवृत्ति MBh 12)

Vedāntas, Bhp 3. 1. 42.

with disordered garments and

dishevelled hair श्रीगणेश्वरमूर्धनि

mbh MBh.

आशु.

disorganised (said of an

army). I भिन्नगर्भ Kām.

X

12404

disown vb I निह्नु, निह्नवते (शक्ये निह्नवति)

Mn, MBh, Kāv, etc.

I II अपवद् ā Pāṇ 1.3.77, Ūch — विनिह्नु,

विनिह्नोति MBh 13.552.

one who disowns अपहोत mbn Comm

on Mn 8.190.

disowned adj I I निह्नुत Ratnāv, Kathās,

Rājat — विनिह्नुत Kāv, Kathās.

disparage vb । II विकल्थ, विकल्थेत

(cp also विकल्थति) MBh.

disparaging । II दूषणम् MBh,

Mricch, Kathās, etc.

disparagement of the evidence

of the senses दृष्टिनि ।

Sāṃkhya's self-disparagement

disparager । II इवः.

disparaging । I अक्षरिणः mfn.

disparaged । II पराक्षयः mfn. MB.

disparity | I वैलक्षण्यम् Rājat,

BhP, Sāh, etc.

| II दुर्जालम् W.

dispassion । II मयः L.

dispassionate adj । I विराग

f (आ) R, Bhp — विराग MBh,

Kāv, etc.

I II विराग Śāṅkh Bh — विमुरः

R 4. 32. 18.

आराध

dispel vb 1 I प्रोत्सृ caus प्रोत्सारयति,

प्रोत्सारयते MBh, Hariv, Mricch —

समत्सृ caus समुत्सारयति kād, Hear,

Prab — हृ cl 1 (Shātip 22.2)

हरति, हरते Mn, MBh, etc — विनुद् caus

विनोदयति Sū, Gīt — विनी, विनयति,

विनयते Car.

1 II तिरोभू caus तिरोभावयति R 1.

44.9 — नितृ — प्रणी, प्रणयति,

प्रणयते MBh — विपृच्, विपृणन्ति

RV 4.13.3 — प्रतिहन्, प्रतिहान्ति (em

also A) MBh, kāṇ, etc — विनुद्,

विनुदति, विनुदते RV, śāṅkhśr —

विभिद्, विभिनन्ति, विभिनन्ते MBh, kāṇ,

etc — विशायत nomP विशातयाति

• MBh, R — शब्द caus शातयाति,

शातयते Gobh, Sis, Susr.

to dispel completely समपोह,

समपोहति Sarvad to dispel

(darkness) हन् Intens, जङ्घानि

(RV), जङ्घन्यते (with pass sense

Mundhp), जङ्घनीयते (Pām 7.4.31)

RV to dispel from प्रच्य caus

प्रच्यावयति (abl) RV, etc.

dispelling 1 I व्यवसारणम् Raghav

— विनुत्ति kār.

1 II प्रहरणम् Śaṅk — भृज-जनम्

Pañcar, Mallin, etc — हृननम् Harin,

kār, BhrP.

the act of dispelling fatigue

श्रमाविनोदः VarBrs dispelling

darkness कल्माषि m T.

dispeller ^{1 I} / हर्तुं m MBh, Hariv, Kathās

1 II भोजन R, Kathās, etc — वरुणः

Sāy on RV 5.48.5.

dispelling ^{adv} / 1 I अपनोदक Vishn.

— विनादिन् śak, Kathās — समुत्सारक

Hcar — दहन ठे (ई) BhP 7.10.59,

Bharts. 3.47, Vidvann.

1 II भोजिन 1 II — विभोदिन् Hariv

— विरोधिन् śak (pl) — हारिन् kar,
kathās.

dispelling darkness (fire)

तिमिरापह MBh 3.14.13 नो dis-

PELLING fatigue शमघ्न Śmśr

dispelling fear भयहर्तृ (MBh),

भयहारक (Pāñcar), भयहारिन् (A)

dispelled adj 11 विधूत MBh,

12/15

kāra, etc — विनादित सिंगल.

1 II प्रध्वंसित MW.

dispelled (as darkness) विनिहत

MBh having delusion dis-

pelled शान्तमोहम् cat having

sin dispelled विधूतकुलम्प MW

one whose doubts are dis-

pelled विनिगसंशय W.

^{1 I} ^{mfn}
to be dispelled प्रहरणीय / Prabh

^{1 I}
wishing to dispel / अपामुनुत्सु mfn

kāsikh.

dispense । II रद् el । (Dhātup 3.16)

रदति (rarely रदते) RV, AV, Br—

संनिवप, संनिवपाति Ait Br.

unable to dispense etc

अविक्षिप mfn Pan 6.2.157

seq, Sch.

dispensing । II परिनिवपणम् W.

dispensation of fate विधियोगः

✓

12418

Hit, Kathās.

dispenser । II दानः RV 7. 27. 4— भगः (ibc f आ, इ गु बद्धादि)

RV, AV.

dispensing gifts रातिशाच म्भुRV, AV, Sāṅkh Śr dispensingsweetness मधुधा म्भु RV —मधुपृच म्भु RV, AV dispensing

wealth रदावस्य mf RV, रदवस्य.

dispensed adj । II प्रवर्तित M. l.

II

disperse pl [^] विकृ, विकृतम् for Mn, MBh, etc

— कृ लृ ऌ, किरति (Pāṇ 7.1.100) RV 1.32.

13, MBh, etc — विक्षिप्, विक्षिपते, विक्षिपते

MBh, Kāv, etc.

III अपवप् RV, AV, TS — अवकृ pass

अवकायते MBh, etc — आक्षिप्, आक्षिपते

MBh-3.539, BhP — दृ caus दारयान, दारयते

MBh — ध्वस् or ध्वस् caus ध्वंसयाने,

ध्वंसयते R, Das — व्यास्, व्यस्यति —

प्रतन्, प्रतनोति, प्रतनुते VS, etc — प्रविच्छति

प्रविकृ, प्रविकिरति MBh — प्रोत्सृ caus

प्रोत्सारयति, प्रोत्सारयते MBh, Hariv, Mānuc

— विघट्, विघटते Kāu — विघट् caus

विघट्टयति Prab, Hit — विघट्, विघट्टयति

MBh, Kāu, etc — विचि, विचिनोति, विचिनुते

RV, KātyŚr — विद् caus विदारयति R,

Rājat — विद्रु, विद्रवति RV, etc — विधम्,

विधमति (cf also विधमते) RV, etc — विधू,

विधूनीति, विधूनुते (latter also विधूनीति,

विधूनुते) R, Kaṭhās, BḥP — विप्रद्रु, विप्रद्रवति

Pañcav Br, MBh, R — विप्रे, विप्रीति RV

— विभ्रम्, विभ्रमति, विभ्राम्यति MBh —

विभिद्, विभिनाति, विभिनाते MBh, Kāv, etc —

विमथ् (cf विमन्थ्) विमथति, विमथते,

विमथ्नाति, विमथ्नीते MBh, R — विरलीकृ,

विरलीकरोति, ~~वि~~ Sinhas — विविहन् MBh

— विसृ ण MBh — विहन्, विहन्ति RV,

AV, Bṛ — वीन्, ~~व~~ वीनोति RV — शद्

caus शातयति, शातयते, Gollh, Siṣ, Siṣṣ —

समुत्सृ caus समुत्सारयति Kād, Hcar, Prab

— स्फुट् cl 6 (Dhātup 28.80, 9.44, 8.7)

स्फुरति, स्फोरति, स्फोरते (ण only in Dhātup)

Bhatt.

to disperse by following (the wind vāyū)

अनुद्रा ऽभ्र (प्रनुद्र √ वा, वाते) ~~म~~

to disperse (clouds) विह, विहरति Hariv

to disperse (darkness) भिद् √ 7 (Dhātup

19.2) भिनत्ति, भिन्ते, √ 1 भेदति (RV)

R, Sak.

dispersing n II निरसनम् Vedāntas —

विनष्टः Sāṅkhya — विघ्नः W — विवर्धः

AV. —

dispersion n. II विक्षेपः MārkhP, Dhātup.

I II प्रदरः MABh — विघटनम् Prabh, Sāh.

dispenser n. II विक्षेत्तृ m MABh.

dispensing adj. I II अपस्य f (सी) RV 10.89.

2, VS 10.7 — क्षयण ifc — विद्यापन Vāgbh.

~~dispensing~~ ~~verb~~

dispersing darkness I तमोभिद् m L.

II तमोनुद् MBh 13.7298 — तमोहन्

RV 1.140.1, 3.39.3.

dispersed adj II विकीर्ण.

II उद्धृत — खण्डित (गु. तारकादि) Vikṣ,

Pañcal, Kathās, Prab, Hit — दलित (गु.

कृतादि Ganap) Kām, Bhaktām 1218,

Caṇṇap, Prab 5 f, Brahmōtthh 4.59

— परिष्कृत Malātim — प्रकीर्ण Nir,

MBh, Kāv — प्रकीर्ण VarBṛS — प्रविर्कीर्ण

R, Śūtr — प्रविद्रुत MBh — बहुधागत

MBh — विगत MBh — विधाबित MBh

— विद्रुत Inscr, VarBṛS, Bhp — विध्वस्त

MBh, Kāv, etc — विस्तृत MBh — विस्कन्त

W — विनिर्कीर्ण — विप्रकीर्ण MBh, R, etc

— विप्रविद्ध MBh — विप्रेत ŚBṛ —

विप्लुत — विमथित ŚāṅkhŚr MBh, etc

— व्यथित Hit — व्यस्त Jyot, Uttarar

— समाधूत R — सम्प्रभृत् MBh, R —

सम्प्रभृत् MBh.

being dispersed विशारु Vcar, Hcar

the being dispersed in different places

विक्षिप्तम् RPrāt, Sch dispersed (army)

क्षीण MBh 6.144.146 dispersed (as

army) विशीर्ण R dispersed in all

directions विप्रलीन M Bh greatly

dispersed (as an army) सुव्यस्त

Hit not to be dispersed भविद्विय

RV I. 46. 15.

to be dispersed II विशृ pass विशीर्यते

Hariv.

II अवध्वंसु ते RV इ 10. 113, 7 — अवशृ ~~त~~

pass ~~RV~~ R1.37.13, ed, Bomb — प्रया ,

प्रयाति MBh, Kāv, etc — विधाव्, विधावति

RV, AV, Bṛ — विध्वंस्, विध्वंसते (rarely

विध्वंसति SBṛ, etc — विप्रगम्, विप्रगच्छति

MBh — विप्रस्था, विप्रातिष्ठते (m.c. also

विप्रतिष्ठति) Gṛs, MBh — वि विष्णु ,

विप्लवत् TS, MBh — विस्पृ, विसर्पति

(m.c. also Ā) RV.

12
12/31

to be dispersed (as an army) दृ. pass

दीर्यते (दीर्यति MBh) MBh, R — प्रदृ

pass प्रदीर्यते MBh — व्यावृत्, व्यावर्तते

(sarcly P) Hariv to be dispersed in

different directions व्याभ्रम् BaudhP.

to cause to disperse । II विद्रु caus विद्रावयति

MBh, R, etc.

caused to disperse । II विद्रावित R, Bhp.

to wish to dispense । II भिद् desid विभित्सते,

विभित्सते RY, MRh,

dispirit vb I I अनसद caus .

chup, MBH, etc. I हलचिप (W)

हलचेलस IR x हलधर (BHP) हलबुद्धि

(Sis) हलमाल (Dhūrtan) mpy.

dispirited adj I I हलचिप (W)

हलचेलस (R) हलधर (BHP) हलबुद्धि

(Sis) हलमाल (Dhūrtan) .

हलमानस Vcar, हलमेधस MW

गल्लेसाह W — अनसन्न Kaly. S.

MBh 4. 198 etc — अनसादित.

I II म्लानमानस MBh — निष्क्रान्त

MW — विनत MW — विनतानन

MBh — सन्नधी BHP — संनत R.

a dispirited person सादि म L

very dispirited सुकुमेनस R.

displace ४६ १ II आमी, आम्मी, आमिनाति

०यवरुह caus ०यवरोह्याति MBh, kāv,

etc.

displacements १ II ०यूहः SB₂, ŚrS

— ०यूहनम् kātysr, Śr₂.

displacement (of a garment)

स्वहनम् caus displacing

(said of Śiva) ०यूह^{म्} | Hariv

जगत्क्षोभक निलक.

displaced adj 1॥ व्याविष्ट मरु, R,

was, Swiss.

Completely displaced आतिपाति-

-त displaced (as the humours

of the body) प्रसृत Swiss to

be displaced (as the humo-

rons of the body) प्रसृत, प्रासिर्वाति

(only Ved) प्रसरति (sometimes also

(illegible)

प्रसरते) Smir.

p. blue

p. brilliant orange

p. bronze

p. brown

p. fast green

p. garnet

p. green

p. indigo blue

display vb. I. प्रकाश-कार्य-प्रकाशित

(rarely प्रकाशित) Up. MBh, Kāv,

etc. --- भिन्न, निवृणोति, निवृणुते RV,

etc. --- प्रकाश-कार्य-प्रकाशित Kav,

Pur., प्रकाश-कार्य-प्रकाशित Kav, Pāṇc, etc

अभ्यस्य, अभ्यसि, अभ्यस्य RV, etc.

I II. प्रकाश-कार्य, प्रकाश-कार्य, प्रकाश-कार्य R,

Rajal. - प्रकाश-कार्य (Bh. up 1/50)

पुसाति (trans) cl 4 (Dhatup 26.73)

पुष्पाति cl 9 (Dhatup 31.52) पुष्पाति

RV, etc — प्रलन, प्रलनोति, प्रलनोते Śāś

प्रगुञ्, प्रगुञ्ते (rarely प्रगुञ्नास्ते) Bhp,

etc — प्रगुञ् caus प्रगोजयति Bhp

प्रलत caus प्रलतयति R, Bhp

लन cl 8 लनाति, लनुते Ragh 3.25,

Śak, Bhartṛ, etc — मा cl 2. माति

shatup 24.54) el 3 मिमीते.

(shatup 25.6) el 4 मायते (shatup

26.33) RV — यम el 1 यच्छति

(Ved also यच्छते and Ved ep यमति,

यमते) RV — वितन्, वितनाति, वितनुते

RV, etc. विप्रश् caus विप्रशयति MBh

— विशू caus विश्रयति JvāṅkhBh,

MBh, etc. विस्त caus विस्तारयति

1244/

Mn, MBh, etc - वृत्त ए।। वाते

(rarely नतीति) SBh, Mn, MBh, etc

— वृत्त caus नतीति MBh, Kāv, etc

- - योनुशा RV 1. 166. 10 - व्यातान्

(only A pf 3 ag व्यातेने Ss)

8. 56, and 3 pl व्यातेनिरे Rie

15. 42) व्युञ्ज, व्युञ्जाते AV

व्युञ्ज, व्युञ्जाते, व्युञ्जात RV — व्यु,

वृणोति, वृण्वति RV — संतन,

संतनोति Bhatti — संदडा caus

संदडयति MBh, Kāv, etc — समाधा,

समाधत्ते MBh, Kāv, etc — समुद्ध,

समुद्धति, समुद्धते R, VarBr. S

समुद्धति caus समुद्धतिगति

Uttarar.

to display bashfulness. (नाम)

text to display heroism. वीर्य

to वीर्यते RV, VS, TBH.

display n I E प्रकाशः MBh, Kw, Sih.

I II प्रकाशः Mrieck प्रकाशः Venus

प्रकाशः L, प्रकाशता, प्रकाशत्वम् MW

— विन्यासः MBh.

absence of display प्रकाशः,

प्रकाशानां : sudden display

12444. a 7

२५^{६६} f Kar, Rajat.

displaying I I यशस्विताम् Nis, MBH

Swiss, etc यशस्विताम् Rajat.

I II यशस्विताम् Sch यशस्विताम् Be,

Bhashap, Swiss विद्वत्ताः if

विद्वत्ताः Kuval संयशस्विताम् MBH, R,

Pur. ~~one who~~

one who displays courage

12445 8

कृतशक्ति म्भन.

displaying adj 1 11. चरित्र RV 2.14.

4 — युष्म (युष्म) Sis 10.32. भावन-

† (र) MBh, Kāv, BHP.

displaying affection वात्सल्यमन्धन

Vikr displaying banners

द्वजराजिन् MW.

displaying valour IT

व्याकृतिकम् MW — विगुलपौकष Mn

7.102.

1 II कृतविक्रम.

displayed edj 11 सम्प्रकाशित MBh

— विरफारित Sins Jātakam

दर्शित R1, Megh, etc — प्रागत,

MBh, Rav, etc — प्रकटित Rav,

पिष्ट — प्रकटित.

12447 10

1 IL दक्षिण (8 कृताय Gana P) Prab

2.35 — प्रत्यक्षीकृत W —

प्रादुर्भूत Mn, MBh, etc — भावित

2.35 — निवृत्त Lalit — निवृत्त

Bhakt, BHP — व्यपाट MBh

संस्मृत BHP, Pañcat — संवर्धित

Nic — समारोपित R — समुन्मीलित

Prab.

12448 H

displayed in. 21st. loc. on.

comp. Kalid not fully

displayed 211114125. Sub

one who has displayed energy

24. 3. 1914 Mn one who has

displayed values 211114125

R one whose prowess is displayed

211114125 Mn .102 plainly

displayed ~~रूप~~ स्वरित सं.स.

to be displayed adj IT सम्प्रसार

pancat - यन्त्राणाम् MW.

II विष्णु Kāv, Rajat, Mil.

to be displayed II संजुग्म,

संजुग्मो Rajat - स्फूर्जति ।

(Dhātup 7.61) स्फूर्जति Kāv,

Kathās, Rajat, Sūh.

12450 18

to become displayed 24.5.11

6. Dhat up 28.7.5. 24.5.11 m

e. also 24.5.11 N. is up, MBh,

etc. to become fully displayed

सिद्धि, सिद्धि, Amar,

Prab.

11/11/11

displease ७६ 1I रुष caus (or cl

10 shātip 32. 131) ^{रा} ~~रुष~~ यति रोषयते

MBh, Kāv, etc.

1 II रुष cl 1 रोषति RV 8.4.8, 4.1.1

4.10 — विरागय Nom विरागयति

Diryāre.

displeasure 1I दुष्प्रीति ४ —

असंतोषः śak, Māl tīm — अनुष्टि ४

1 II असूया Nir, Āp, Mn, etc — मात्सर्य

kathān — विमर्षः W — व्यतीकृता,

व्यतीकृत्वम् MW.

^{adj}
displeasing 1 II अनीहित — असोम्य

VP — कडु ह (वी, उः) — प्रतीप ह (आ)

Mn, MBh, R, Hariv — रुषत ह (अती)

MBh, Hariv / anything displeas-

ing / अतीकृत्वम् ĀsvŚr R 2.52.25 —

व्यक्तीकम् MW doing what is
displeasing विप्रियकर (kathās)

विप्रियकारिन्, विप्रियंकर (MBh.).

displeased adj 1 I सन्तोष ० (आ)

kāḍ, Hit — असंतुष्ट Hit — वितुष्ट

Pāñcar — कृतरुष.

1 II

अप्रसन्न — असूयक (Pāñ 3.2.

146), Nir, Mn, etc, असूयित MBh 2.2545,

असूयु — कुमनस Maitr 5 4.2.13 —

गतावः Tāndya Br 25.15.3, Shadr Br

1.4 Gop Br 1.1.31, chup 3.12 —

गताविन् VS 30.17.

not displeased अहेकन् RV, VS,

अहेकमान RV 1.24.11.138.344.6.

41.1, अहेक्यत् RV 10.37.5 dis-

ficult to be displeased

दुःख-चार W a displeased
look

book अदृष्टि, अदृष्टिका t L dis-

pleased with असूय (loc) MBrh,

13.513 — अरत Nalod to be dis-

posed with असूय Nom असूयानि

rarely असूयते (dat [sBr, Pām

1.4.37, etc] or acc [MBrh, R, etc]).

14
[to cause to be disposed] असूय

caus MBh 3.2624 (N). papilla I Anat.

renal papilla

2 Bot. (a small part)

papillary border (ophthalmol.)

papillary muscles = columnar cardiac muscle

capitate part Bot.

capitulum Ned. I (of the spine)

papous Bot. (ring of hairs)

papous Bot.

cap. Cor.

above p.

at p.

below p.

2.12.1

to be dispendent | II - निविद - pass

निविद्यते Sāṅkhya, MBh, etc.

to disport one's self ॥ प्रकीड्,

प्रकीडति (प्रकीकति) प्रकीडते RV, AV,

MBh, etc.

dispose vb 1 I संविधा, संविदधाति, संविधन्ते

MBh, R, Shis — कृप्. Caus कान्पयाति, कान्पयते

RV, AV, At Bz — विधा, विदधाति, विधन्ते

RV, AV, Bz, Up.

1 II इरज्य rarely इरज्याति, इरज्यते—

प्रतिविधा, प्रातिविदधाति, प्रातिविधन्ते R—

व्यस व्यस्यति.

to dispose in regular sequence

अन्वायत् Caus अन्वायातयाते SBr, etc

to dispose in various rows

वियत्, विययते AV to dis^{-pose}of इति

८ २ इष्टे Ved, इति — पत् ८ ४

(Ohātup 26.50) पश्यते (acc or instr)^{RV.}

~~RH~~ at the disposal of वश्य inf

(gen or comp) MBh, kāś, etc to be

at the disposal of ह्या ८ १ तिष्ठति,

12461

12461

तिष्ठते Mn, MBh, etc at one's own disposal

disposal of स्था cl 1 तिष्ठति, तिष्ठते

Mn, MBh, etc — उपस्था, उपतिष्ठति,

उपतिष्ठते RV, AV, TS, MBh, Śak, etc

being at one's own disposal

स्वाधीन ऽ (आ) MBh, Kāv, etc to

have the disposal of इन् cl 6

इन्वति, इन् cl 8, इनोति RV, AV, SV,

Shākup, Nir.

disposition ^{adj} 1I संविधानम् MBh, kāṇḍ,

etc., संविधि m MBh, Hariv, kathās —

विन्यासः Pur — विनिवेशनम् Āpśr, Sch —

विधानम् RV, etc.

1 II योगः kath, ŚrS — रचना MBh, kāṇḍ,

etc. — विदथम् RV, AV, VS — विरचनम्,

विरचना kāṇḍ — व्यूहः Nyāyas —

संतति ऽ Divyāw.

being at the disposition of आयत्त

MBh, Hariv, R, Meth, Kathās, etc —

the being at one's own disposi-

tion स्वसत्ता kātysr, Paddh

containing the special disposition

of anything विनियोक्तृ ऽ (विनियोक्त्री)

kātysr, Sch disposition (of the

three

/ Sacred fires विहार: (once in BkP

विहारम् S2S.

good disposition 1 II सुशीलम् MBh,

Pāṇcar — साधुधी MW.

1 II शीलम् (शीलः १ अर्थ-चादि पृष्ठ १

आ) Mn, MBh, etc — सुमति १ RV, AV

(in the Tantra system) a particulardisposition of mythical texts

over the whole person व्यापकन्यासः

L separate disposition व्यूहनम्

Kātyāyana, Śūtra to be at the dis-

position of आयत्त MBh, R, Mn, Megh,

etc.

^{n 2 1}
disposition / शीलम् (शीलः १ अधर्मादि

if f आ VS, etc — शीलता, शीलत्वम् —

प्रकृति f MBh, kāv, Śūtra, etc — वृत्ति f

Prāt, kāṇ, वृत्तिक, वृत्तिन (यु०) MBh,

kāṇ, etc.

2 II अध्याशयः Lalit — अनुक्रम Var,

BrS, etc — चरित्रम् (Pām 3.2.184) W-

दक्षः RV, AV, VS — दक्षी — पूगः (यु० ३ आ)

W — भावः Mn, MBh, etc — विधर्मन् n

RV, AV — सर्गः Bhag 5.19-धर्मन् n.

bad disposition 1 I दीः शीत्यम्

MBh, R, etc.

1 ॥ दुर्मनस् ॥ R 2.31.20 — दोर्मसम्

≡ bad disposition of mind

दुर्मति ॥ RV, VS, AV being of

peious disposition सुमनोमय ॥

(ई) Srikanth change of dis-
position विरक्ति ॥ Rājāt, Pañcat,

BhP (an affix) denoting a

particular disposition (isita)

तात्त्विक मनः Pām 3.1.94,

Paribh 1 dishonest disposition

वक्रिभावः W disposition of heart

हृदयवृत्ति f Bhartṛ.

disposition of mind 1 I मनोवृत्ति

f kāre, śamk — आशयः.

1 II सत्त्वम् (पुं f आ) Pāṇcar Br,

MBh, etc disposition/soul चित्तवृत्ति

f Vedāntas (with Vaishnavas)

disposition of the heart रसः

(४८ f ३१) W endowed with

a noble disposition कृतशीलवत्

^{Heat}
mfn / कृतशीलसमान्वित mfn excel-

lence of disposition सुशीलता,

सुशीलत्वम् Kād, Ved, Heat —

सौशील्यम् R, BHP an evil dis-

position असहायः L friendly

disposition आमनम् TS 2.3.9.14

2 Maitr having a good

disposition शुभशील म् W hav-

ing a noble disposition

महाशय म् Ashitāṇṣ, Hit,

kāthāṇ, etc having a noble

disposition सत्त्वाधिक mfn Vet

having an unfair disposition

विषमाशय mfn W having a

wicked disposition अधिमात्स्यन्

mfn having the disposition

of an old man गृहशीतिन् mfn

Gobh. having which dis-

position यच्छीति mfn MBh.

natural disposition १॥ स्वभाव-

भावः Pañcat.

१॥ आयानम् L - सीति ३ L.

natural disposition to जानि ३

car 2, 1 not of a bad disposi-

tion अदुर्वत्ति mfn of a gentle

disposition नम्रप्रकृति mfn MW

of a similar disposition समान-

शील तु (आ). Bhp of a virtuous

disposition सच्छील म् MW of

good disposition प्राप्तभाव म्

MW of such a disposition

एवंशील म् MBh of virtuous

disposition शुभाशय म् kām,

Rājat — विशुद्धप्रकृति म् Rājat

possessed of a good disposition

शीलवत् अपि MBh, etc purity

of disposition सत्तसंशुद्धि इ

Bhag with whatever disposition

of mind यादृशेन भावेन to become

changed in disposition विरज्ज,

विरज्याति, विरज्यते MBh, kāṇ, etc

MBh, kāṇ, etc.

disposer ~~अपि~~ 1I सांविधान् अ MBh

— विधातृ m RV, etc.

मनोतृ
1 I / m RV — मनु (also as ṭ) —

याते m RV 7.13.1 — विधर्मन् m RV, AV

— वेधस् m MBh, Kāv, etc.

disposer of the universe (लोक-

विधि m MBh.

disposing adj 1 I विधातृ ṭ (विधात्री)

— विधानक MW.

1 II विधान ४ (ई) Vait — विधारय VS.

disposed adj 1 I संविहित MBh.

1 II
[विहित — सम्प्रकल्पित MBh.

easy to be disposed of (as

wealth) सुखभोग्य kathas.

2 I शीलम् (often युं).

badly disposed दुःशील MBh, R, etc.

(दुःशीलता kull).

disposed to 1 I अभिमुख rarely

आ) ५८ प्रवण ३ (आ) (loc, gen,
dat, inf or comp) MBh, kāv, etc.

1 ॥ रत (loc, instr or comp) SBh,

etc — सुमुख १ (आ or ई) (comp),

Hariv, Kāv, Par.

disposed to be भावुक (often ५

after an adv. in अम्) TS, etc

disposed to sleep स्वप्नशील W

disposed towards पुरा (comp)

Mārk P.

Friendly disposed 1 I प्रियकाम

१ (आ) MBh.

1 II अन्वभावम् Pān 3.4.64 —

आमनस् AV 2.36.6, TS, MaitrS —

प्रियैषिन् (comp) Hariv.

ili-disposed दुरेव made

well-disposed सुचेतीकृत Bhatt to

make well disposed सुमनी क,

सुमनीकरोति Bhatt.

well disposed ^{1 I} सुमनस् RV, AV,

Gobh, KathUp — सन्मति kathās

— साधुशील Hīt — साधुधी MW.

^{1 II} सुधित RV, VS — सुखान्त MW

— सुहृद् m ŚrS, Mn, MBh, etc.

well disposed to श्रेयस् (gen)

MBh 1.3020.

[← to be disposed 1I संविधातव्य

[← MBh, Hariv.

[← to be disposed 1I संविधा pass

[← संविधीयते MBh.

to be ill disposed against

भावममंगलं कृ (with loc).

to cause to dispose

1 I संविधा Cause

संविधा पयति kad.

dispossessed adj । II व्यतिरोपित

MBh.

dispraise vt I II मिन्नपि, मिन्नपियात्

Divyâv.

dispraised adj I II मिन्नपि Lalit.

disproportion 1 I ~~disproportion~~ S_2S_8 ,

MBh, etc.

disprove vb 1 II दुषय Nom दुषयति

(cp also दुषयते) MBh 13. 1683,

Kathās, etc.

disproved adj 1 II आधर्षित

† (आ).

addicated to disputations * II

वादरत्न.

a disputatious person वैताण्डिकः

MW.

it is to be disputed about विवादितव्य

विवादितव्यम् (impers) (loc) Samh.

dispute vb I विवद् caus विवादयति Yājñ.

II विव्रू, विव्रूतीति, विव्रूते RV 6.25.4.

to dispute about विवद्, विवदति, विवदते

(loc rarely acc) TBz, etc — वद् cl.

वदते RV, TS to dispute with विवद्,

विवदति, विवदते (instr rarely acc) TBz,

etc to dispute with one another about

विवाच्, विवक्ति (rarely A) (loc) RV.

dispute n II विवादः (exceptionally विवाद्)।

Shadab, MBh, Kāv, etc — वाक्कुलहः Pāṇi

— वादग्रहम् Mn 12.46.

II अपरवः — उत्तरप्रत्युत्तरम् — कायम् — वैश्वम्

— वात्, Mn, MBh, etc — प्रविवादः Vet — वादः

Mn, MBh, etc — वादानुवादौ m du IV —

विचारः (if १ आ) IV — विरोधोक्ति १ L —

विरोधाक्ति १ Pāṇi 1.3.50, Jch.

absence of dispute निवादः W by dispute

मिथः 13HP causing a dispute वादकर

mfn W a dispute between the owner

and tender (of cattle) स्वामिपालनिवादः

an (imaginary) dispute (for precedence)

between the organs of sense प्रागसंवादः

at an (imaginary) dispute (for

precedence) between the vital airs

प्राणसंवादः Col a dispute in play

लीलाकलहः Śringār legal dispute

विवादः (exceptionally विवादम् Mn,

Yājñ, etc not an occasion for dispute

विवादानवसरः BHP not causing dispute

आविवादितु मfn Āśvār subject to dispute

विवादानुगत मfn Yājñ, Sch to engage

with any one in a dispute प्रसङ्ग,

प्रसजते, प्रसजते (loc) ChUp the law
respecting disputes about boundaries

सोमाविवाद्यमः MW obtaining the
victory in dispute संवादान्निजयनम् Hir.

disputant II वादिन् in MBh, Hariv, etc —

हेतुवादिकः, हेतुवादिन् in MBh.

II जलमकः Car 3 — त्रिजिगोषु in Sarvad

निपक्षः Kir — सांवादिकः L.

an excellent disputant वादीवरः

Dhananj, वादिराज् — वादिराज् in pañcat

'king among disputants' वादिराज् in

pañcat 'lion of disputants' वादिसिंहः L.

disputation n. II हेतुवादः Māh, R — हेतुवादः

Māh, R — वादप्रतिवादः, वादप्रतिवादौ in du

Mn — विगृह्यवादः Gaut, विगृह्यसम्भाषा Car

— (inlog) कथा Sarvad.

I II निरुहः W — वाक्यम् MAjh — वाकानुवादौ

MAjh W — सहवादः MAjh.

a kind of disputation (over bearing

reply and disputed rejoinder) जल्पः

(१ उच्छादि) Nyāyad, Car 3.8, Sarvad,

Madhus, ŚBr 14, Sch a logical

disputation विचारस्थलम् W a point

in disputation कोटि f a set disputation

वादप्रतिवादः, वादप्रतिवादी in du MW

skilled in the artifices of disputation

वैतादिक mfn १ कशादि skilled in

the tricks of disputation वैतादिक mfn

१ कशादि a subject started in

disputation शङ्का (ifc f आ) MW.

disputations वावदुक mfn MBh, Samk.

disputing n II प्रगमनम् W.

to surpass in disputing आत्तेव्

TAh, etc — अभ्यातिवद् P 1138.

disputing adj II विवादित् — विवादितान् 12

p A.

II विवादित MAh 13.356.

not disputing अन्नादिन् (gana ग्राह्यादि)

L.

disputed adj II व्युदित SankhBr.

II विवदमान १५ १५ — विवादाध्यासित

Sarvad — विवदित MW.

a disputed matter संदिग्धार्थः Yājñ

2.12.

disqualified adj III अकर्मण्वित.

disquiet vb । I व्यथ् caus व्यथयति MBh.

Kāṣ, etc.

। II परिव्यथ् only परिव्यथ परिव्यथाइति

Pras̄nUp — प्रव्यथ् caus प्रव्यथयति

MBh, R, Haṣiv.

। to cause to speak i.e. disquiet भाष्

caus भाषयति, भाषयते R.

the act of disquieting प्रकर्षणम् MW.

disquietude n II आतङ्कः Vikṛ, Ragh 1.

63, etc, आतङ्का ibc MBh 2.285 —

उत्क्लेशः — अशमः L.

II हल्लेखः (according to some also

हल्लेखा) MBh.

the disquietude of love मदनबाधा

Vikṛ, मदनपिडा A.

disquieter n II प्रकर्षकः L.

disquieting adj II उद्देगवाहिन् Kathās

II प्रकोपित MBh.

disquieted adj II दुःस्थ, दुःस्थित

Kathās, Pur, Rājat — व्यथित MBh,

Kāv, etc.

II दोलाधिरूढ Kathās — प्रकृष्ट MW.

not disquieted भाविहल † (भा)

MBh 5:7164.

disquisition n II. क्रिया (Pāṇ 3.3.100)

L.

II विप्रलम्भम् 19132.

disquisition on the fourteen philos.

systems चतुर्दशमतविवेकः ~~disquisition~~

disquisition on * tithis तिथिनिर्णयः

disreputabile adj. | I अपमान्य.

| II. अनियुक्त.

disrespect ७७ II अवधीर् Sū 9.59, Kathās, Hit.

III अवगण् Pañcat.

IV लूङ् ८ । लूङति Dhātup 9.72 — पुस्

८ 10 पुस्तयति Dhātup 32.52 — शेङ् ८ ।

शेङति Dhātup 9.72 — सूक्ष् ^३, ~~सूक्ष्म~~ सूक्ष्यति

सूक्ष्य, सूक्ष्यति, सूक्ष्यति Dhātup — स्फुट्

८ 10 स्फुट्याति Dhātup 32.37 (Vop) —

होङ् ८ । होङते Dhātup 8.33, हेङ्.

disrespect इ० II अपमानः, अपमानम् —

अनादरः — अवज्ञा (with loc or gen)

अवज्ञानम् Ragh 1.79, Hit — अवमानः

(ifc आ t Kathās) Mn 2.162, etc —

विमानः

I II अनास्था — अपूजा — अभिभवः —

अभिभूति t L — अवग्रहणम् L — अवध्वंसः

L — अवमाननम्, अवमानना Sāh, Dāś,

Kathās — अमाननम् Hit — अबहेलम् ,

अबहेला L — अबहेलनम् L — अबहेलितम्

L — असूक्ष्णम् L — क्षेपः L — गजः L

— तिरस्कृति ‡ (ifc) Dair 1.41, तिरस्कृत्या

Pañcat — नादरः L — नीकारः Hear

— परिभूति ‡ Kathās, Pañc, Bhp —

परिहारः L — परिहारः L — लघुत्वम् लघुत्वम्,

लघुता Kāu, Pañcat, etc, लघिमन् m ŚāringP

— लाघवम् MBh, Kāv, etc — विविमाननम्

(and विमानना) MBh, Kāv, etc — व्यतीपातः

W — व्यामः W — सूक्ष्णम् L — स्तोभः

L — हेला (if c f आ).

disrespect towards Brāhman ~~व्यतीपातः~~

ब्राह्मणातिक्रमः Mn 3.63 suffering disrespect

परिभविन् mbh W (cf Pāṇ 3.2.157 to

be treated with disrespect अवमन्तव्य

mfn MBh, Mn 2.226 & 7-8 & etc, अवमान्यु

अवमाननीय.

to treat with disrespect II विमन्

caus विमानयति Samhit Up, MBh, Kāu,

etc.

II विप्रकृ, विप्रकरोति MBh, R, etc.

III रौट्, रौट् ल । रौटति, रौडति Dhātup

II
treating with disrespect अवधीरणम्,

अवधीरणा Sak, Ragh 8. 47.

III न्यक्करणम् W — विप्रकारः MBh,

Kāu, etc.

treated with disrespect विमानित mbn

MBh, R, etc.

disrespect full adj II ~~अनादरिन्~~ अनादरिन्.

II क्षेपक etc W — निरादर Rājāt —

बालिष्णु 14 — भिन्नमर्याद (Cān, Uttarar)

भिन्नमर्यादिन् (MārshP).

disrespectful behaviour अनादरणम्

disrespectful towards अवमन्यक MBh

3.1176 (with gen) VP (ifc) — अवमन्त

(gen) MBh 1.1705, (acc) Bālar, (in

comp) BhP.

disrespectfulness n 11 अवमानिता, अवमानित्वम्.

8
125/0

to treat disrespectfully तिरस्कृ,

तिरस्करोति (also तिरः करोति ३ Pāṇ 1.4.

72., 8.3.42) Bhp, Hit to be treated

disrespectfully विप्रकृ pass of caus

विप्रकार्यते MW.

disrespected adj ।। अनाहत — अवमानित

MBh, etc — अवधीरित Śak, etc —

~~अवज्ञात~~ ∴ अवज्ञात.

। II अवहेलित ~~ह~~ अवहेलित L.

dissatisfaction । II अरुतुं f Buddh,

Jain, etc — मा. २१५२ Kathās.

(in Sinhya phil.) one of the

forms of dissatisfaction.

तामस(गिना) Tattvas.

dissatisfied adj । II विरुद्ध Pañcar

— विरसनादित R.

dissatisfied (as ~~or~~ in one's

wishes) (ॐ नमो भगवते वासुदेवाय) श्रीगुरुभ्यो नमः

R 4.35.9, BHP (a wife)

dissatisfied with her husband

पुनः पुनः SBr.

3/11/21

12/1/5

dissect vb. I I विशरा, विशराणि

विशरा, विशरा RV etc.

विशरा, विशरा RV 1. 116. 16

विशरा, विशरा RV 1. 15.

dissecting I I विशसनः, विशसनम्

MBh, Sush.

dissector I I विशसितृ m Mn 5.

51 — शरत् m RV, AV.

12014

dissected adj. I विशस्त MBh, R

— विशस्त Pan 7. 2. 19.

wishing to dissect I T

विशस्तमन् mfn. Sāṅkṣr,

विशस्तसिन् mfn., Ait Br.

dissemble vb. । II अप्रसा, अपजानीते

1 Pan. 1. 3. 44.

dissembling adj. । I सापह्नुव f

(आ) MBh, Kathās. - चर आत्मापहारकं

Mn 4. 255

। II आत्मापहारकं Mn 4. 255

आत्मापहारिन MBh 1. 3014, 5. 1611.

dissembled adj. । I सापह्नुव f (आ)

Sāh.

आपहारक

I I

dissension निभेदः MBh, Kāv, etc.

causing dissension निभेदकारिण mfn

Mārk P.

I II विरोधक या mfn yājñ, Sch

— विरोधकृत mfn yājñ, Sch

causing dissension of enemies

परोपजायः causing dissension among

friends मित्रवैरम् Var dissension

among relatives शांतिभेदः Hariv.

7304 dissension between भेदः

(instr) MBh, Var, Rājāt

dissension in भेदः (comp) MBh,

Var, Rājāt the dissension of

enemies परोपक्षायः Dās domestic

dissension गृहकलहः W exciting

dissension of allies वैधौमानः W

sowing dissension सम्भेदः Kām

sowing dissension among भेदकर

mf (ई) न (gen or comp)

Kāv, Kathās, भेदकृत् mf

Yājñ sowing dissension in

भेदकर mf (ई) न (gen or comp)

Kāv, Kathās, भेदकृत् mf Yājñ

winning over to one's side by

12519.

sowing dissension अतः मन्,

Yājñ, Kam (a place) filled

with dissensions विविध मन्

Kathās.

311121

dissent - I विमति f Pāṇ, Nāish,

Sāh — असमीकारः L.

I II उपेक्षा.

dissenting from the Veda.

श्रुतिविप्रतिपत्ति मfn Bhag.

dissentient adj. । I तिर्यग्वि Sank,

Sarvad.

a system of doctrines

propounded in a dissertation

1.

I अद्वैत Mn, MBH,

Hariv, etc.

12528

diserved adj । II गतस₂₁ W.

गतस₂₁

dissimilar adj. I असदृश f (इ)

(gana चानादि) — विसदृश f

~~(अ)~~ (आ, ई) RV, KātyŚr, Sch

— विषम f (आ) Br, Sāṅkh Gr,

Mn, etc.

I II अनीदृश — विजाति Kull,

विजातीय Sarvad, Kull.

'not dissimilar' I आविसदृश.

a dissimilar operation

विषमकर्मण न having dissimilar

consequences निसदृशकर्म ~~न~~

Vās.

dissimilarity । I असदृशकर्म

Var B&S — असदृशकर्म MBh 2. 679,

BhP.

। II वेसादृशकर्म BhP.

असदृश

'pervasion of dissimilitude'

I II व्यातिरेकव्याप्ति ५ MW.

dissimulate vb. I. निह, निहनवति

(rarely निहनवति) Mn, MBh, Kāv,

etc.

able to dissimulate संगृहीत

mfn Siis, Subh.

dissimulation I निहृति f Kāv,

निहृवनम् Goleh --- अपह्वः

आकारग्रहि f आकारग्रहणम्, आकारगोपनम्

L.

I II अपदीका L -- अवकटिका L,

अवकुटारिका -- अवहित्थम्, अवहित्था

Daśar, Sāh, etc -- आत्मापहारः

-- संवृति f Amar.

with dissimulation सापक्षव-mf (आ) n MBh, Kathās.dissimulating adj I निह्वान W.

(in rhet.) dissimulating

statement व्याजोक्ति of Sāh,

Kps, etc.

dissipate vb I II शोधयति कृ (with acc.)

P.agh.

to dissipate by following (the

wind - वायुं vāyum), अत्रोक्तं SB२

अत्रोक्तं $\sqrt{2}$ वा, वाति to dissipate

what is accumulated अवाचि,

अवाचिनोति MBh 12. 59.52

dissipating (doubt, etc) लो०

W.

dissipated adj । I वसपित MBh ।

7795, Ragh 16.38, Kir 14.65,

Bhatt — व्यमित Hit.

I II कामवृत्ति Mn 5.154, MBh, R.

~~to be dis~~

to be dissipated । I संवृत्त pass

संशमिते MBh.

dissociation I I त्रिभुजः $Mn, MBh,$

etc.

31/12/11

dissolute adj I व्यसनिन Yajn,

Hariv, Kathās — विशुद्धः MW.

I II गम्य Das 7.32 — प्रकृतितरः

W — प्रमद Ragh, प्रमदक Nir —

बहिर्व्यसनिन L — विचारिन (an.

a dissolute man I II धरः

L, (विट) — वरः L, विटः,

विटः — वासन्तः — मत्प्रशः.

a dissolute person. (संयतः) ~~व~~

W one whose manner of life

is dissolute खाण्डोग्य Mricch

2.

to be dissolute । II विचर, विचरति

Mn 9.20.

very dissolute विप्रयुक्त मन्

Mn 9.72, etc.

आचार्य

dissoluteness ।। लम्पटता, लम्पटत्वम् -

लम्पट्यम् Nalac.

dissolve vb । I विली caus विलापयति,

विलाययति, विलालयति, विलीनयति Suśh.

। II अर्द □ । अर्दति AV 12.4.3 - आकुप्,

आकुम्पति AV, ŚBh, KātyŚh, AṅBh - गल्,

caus गालयति Suśh - द्रु □ । (Dhātup 22.47)

॥ द्रवति (cp also द्रवते) Pañc, Vet, Bhp -

निरी, निरिणाति, निरिणीते RV, AV - निर्म्य caus

निरर्पयति ŚBh - प्रविली caus प्रविलापयति

Suśr - भिद् ८ 7 (Dhātup 19.2) भिनत्ति, भिनत्ते

८ 1 भेदति (RV) MBh, Kāu, etc - लीनय Norm

लीनयति Pāṇ 7.3.39, Sch - विलय. with the

causal of √गम् - विसर्गन् म् (acc with कृ) -

विष्यन्द्, विष्यन्दते Car - विष्यन्द्, caus

विष्यन्दयति Car - विस्नु, विस्रवति MBh -

व्यवस्नु, व्यवस्रवति Maitr 5 - व्यवे, व्यवैति

MW.

I. III ली ८। लयति Dhātup 34.6.

to dissolve (an assembly) भञ्ज् ८७

Dhātup 29.16) भनक्ति Hcar to dissolve

as salt into water अनुविली ऽभ् १४

to dissolve in अभिसंविश् P M TUP,

N-ṛisUp to dissolve into parts श्रु

(only in श्रुवत्) RV 1.127.3.

dissolving I II अपीति f ऽभ्, up -

पाचलम्, राधनद्रव्यम् - विषयन्दनः Car -

विस्मर्त्तु RV 5.42.9 - सम्प्रविलापनम् MBh, Schr

dissolving metals धातुद्रवकम् Bhpr

the dissolving of bones (in a sacred

stream) अस्थिविलयः, आस्थिशृङ्खला,

अस्थिसंहारः, अस्थिसंहारी L, अस्थिसंहारकः

Bhpr.

dissolution 1I विलयः MBh, Kāv, etc -

— विलयनम् Suśr.

। II अपीति ‡ ŚBr, Up — निर्ऋति ‡ RV, etc —

निर्वाणम् MBh, etc — पञ्चत्वम् Yājñ, R, Var, etc

— पराभवः R — परिक्षयः Mn, MBh, Kāu, etc —

प्रतिसंक्रमः Bhp — प्रतिसर्गः Pwr — प्रत्यवहारः

Ragh — प्रलयः — प्रलयता Hariv, प्रलयत्वम्

MBh, Bhp — प्रलीनता, प्रलीनत्वम् L — भेदः

Rghāt, KātyŚr, Svāh — लयः Up, Kap, etc —

विक्रयः MBh - विशरणम् Dhātup - विशरारुता Kp३

- विश्लेषः Kathās, Sūtr - विश्लेषणम् Car - संलयः

MW, प्रलयः - संलयनम् MW - समापनम् MBh.

appearing at the dissolution of the

Universe (as fire, the sun, etc) सांवर्तक

mtn R. Bhp birth and dissolution

भवव्ययो m dy Bhag cause of dissolution

प्रलयः Bhag, Brh complete dissolution

प्रविलयनम्, प्रविलयः Car, Samk the
constant dissolution of living beings

नित्यप्रलयः W dissolution and creation

प्रलयेद्यो m du Bhag, Suse, Kathas

dissolution of a kingdom राष्ट्रभङ्गः

Dhūrtas the dissolution of all things

संलयः MBh dissolution of association

(in a ritual observance) सख्यविराज्जनम्

५२३२३ dissolution of partnership

(in a ritual observance) सर्वव्यक्तिवर्जनम्

५२३२३ dissolution of the body शरीरभेदः

AitUp, Gaut, etc - - समाप्तिः Mn 2.264

the dissolution of the bonds of friendship

खण्डप्रत्ययः W.

the dissolution of the universe II

प्रकृतिलयः Sāṃkhyak. the dissolution of — प्राकृतः (with or)

scil तमे, प्रलय, etc) Pur.

the dissolution of the universe II

संवत्सरः R, Hariv.

the dissolution of the world रेवमन् m

AV, VS (Mahādh) - प्रत्याहारः MBh

down to the dissolution of created

things आभूतसंपूर्णम् VP down to the

dissolution of the universe आभूतसंपूर्णम्

VP equal sleep (= the end of a Kalpa and
dissolution of the universe) समसुप्ति + L

general sleep (= the end of a Kalpa and
dissolution of the universe) समसुप्ति +

L gone to dissolution लयगत mtm MW

place of dissolution लयस्थानम् Vedānta's

relating to the dissolution of the

universe सांवर्तिक mtm R, BHP time of

dissolution लयकालः MW the total

dissolution of the world प्राकृतप्रलयः W

universal dissolution संहारः L, महाप्रलयः

up to the dissolution of created things

यानदाभूतसमस्तवम् Sinhās .

dissolver I विलापयितृ m Bālar .

dissolvent II पाचनकम् Car - पाचनम् Susē

Car - पाचलम्, राधनद्रव्यम् - प्रसंसनम् Car :

dissolving adj I विलयन f(ई) Suse -

द्राविन् - विलयन Suse .

II अपिपित BHP - पाचनीय Suse, Car - भेदन -

विकासिन् Suse - विश्लेषण Suse - विस्त्राव्य Car

- स्थन्दन f(आ) Suse .

dissolving impurity मलद्राविन् L dissolving

metals धातुमादिन् m L .

dissoluble I II क्षरभाव m+n .

dissolved adj' I विरहित Prab, Suśe,

विरहित BhP, Sch — प्रलीन MBh, R, Suśe, etc

— विलीन ChUp, Kathās, Suśe.

II द्रुत Kāu — निर्ज्युत RV 1.119.7 — निर्गलित

Ragh — न्यणे Śiśe — रीण Śiś — लयगत MW

— लीन ŚvetUp, MBh, etc — विकृन्न MBh —

विगलित Kathās, Pīt — विश्लेषित Kum 3.38,

Sch — शिथिलित Kāu — स्फुट VarBrS, Suśe.

self-dissolved स्वयंविलीन Maites

wholly dissolved ^{away} ~~away~~ सम्प्रलीन R.

to be dissolved I विहीय mtm w. + ~~विली~~,

~~विलीयते~~ ।

to be dissolved I विली, विलीयते AV, etc.

— विलयंगम्, विलयंया, विलयंव्रज् — लयंगम्,

लयंया.

to be dissolved II जृ ८ 4 जीर्यति (also

जीर्यते) Yājñ 2.111, MBh 1.1331, Śuīr, VācBhS,

Bhatt — प्रभिद् pass प्राभिद्यते KathUp —

भित् ५५ म्रियति ŚBh — री, रि ५५, १, RV —

विशृ pass विशीर्यते RV, etc — विक्षिप्, विक्षिप्यति,

विक्षिप्यते Bhatt, Kathās — शर् ५१ शरति —

समवली, समवलीयते Vedāntas.

to be completely dissolved in सम्प्रली,

सम्प्रलीयते (loc) MBh, BHP to become

dissolved into प्रली, प्रलीयते (loc) Bḥ,

Mn, MBh, etc being dissolved वियत्

BhP being dissolved in तीनम् Pañcae,

तीनता.

to become dissolved II प्रविली^{pass} प्रविलीयते

(प्रविलीयते) MundUp, MBh, etc ,

to cause to dissolve itself into

प्रविली caus प्रविलापयति (loc) Samk, BhP,

Sch.

to cause to be dissolved विली caus

विलापयति, विलाययति, विलालयति, विलीनयति

BHP, Sch — व्यर्द caus व्यर्दयति RV.

without dissonance अविस्वरम्

Märk P.

dissonant, adj. । I विस्वर MBh,

Hariv, etc.

अविस्वर

dissuasion । II उद्यमभंडः॥

very hard to be dissuaded

सुदुरावर्त mfn. MBh.

12555

distaff I सूत्रकुटी L.

I सूत्रजम् L नतनी Lalit

सूत्रजम् L.

मा. 11. 12. 13.

distance, I E दूरता W दूरता Bhashap

~~दूरता W, दूरता Bhashap W~~

अंतराः विग्रहः MBh

in-geom) अपसरः.

I II अक्षान् म - अक्षान्, अक्षान्

— दूरताः Megh - दूरता SBh,

MBh, Kav, etc — परताः Apast,

MBh, Pur, etc, परताः Kap

पराव RV — पराव f RV, AV, Br

पराव: Goleh, Nir — पाराव

मपु L — पाराव SBr, Katy Sr.

पराव Var Br S.

(the distance of) an arrow.

shot पाराव: Lalit at a

distance, पाराव: AV, Mn, MBh,

Kāv, etc — पाराव at a distance

12558

8

from? समित if. at a

distance of मरुत (acc)

Var at a distance of a Kos

शोरमागम Hil- at the distance

of 3 Hastas हस्तत्रयसम्मिने

Var B.S. being at some distance

अथवा मय. Katy Sr. being

at what distance from each.

12557 /

ether (?) विमलम् (31) n.

Suryas coming from distance.

सूर्यान्तरिक्षे (2) RV math distance.

east from the first meridian

रेखांतरम् L. a distance equal

to a thousand day's journey

for a horse. रेखांतरम्

AitBe distance (in space)

12560 5

பிழை: கோல், காவ distance in

time). பிழை: கோல், காவ

அகலிழை: A.P. at the distance.

of a Dhanu. எல்லாந் MBH 8.

4224 the distance of a foot

அகலிழை S.S. distance (of a

planet) அகலிழை S.S. (Astron)

the distance of a planet from

the point of its greatest

velocity. गतिमान मूल-

a distance of a thousand

śalas - २१२४३१३ mpu Maite S,

Kath the distance of 4 Hastas

धननगरम् MBH 8. 42 24

a distance of 5 Yojanas

पञ्चयोजनम् AV, पञ्चयोजनी Rājat

a distance of 100,000 (Yojanas)

अश्विनीयार a distance of

thousand Yojanas. राहस्य ताजनाम

VS, MaitrS a distance of 2

Hastas or 48 inches अश्विनीयार

L a distance of 200,000 (sc

Yojanas). विष्णुनाम नव distance

that a staff can be thrown

12563 - 8

शम्यापातः MBh, शम्याप्रारः Apast,

शम्याप्रासनम् Laty शम्याक्षपः

MBh, शम्यानिपातः MBh,

शम्यापरव्याधः SBh, शम्यापरासः

Ap Sr (math) distance west

from the first meridium

रेखान्तरम् L.

from a distance. I I दूरान् (Pain

12564. X

2.3.35) RV, AV, MBh, etc.

+ II परांकात - परांकात्तात RV 8.

81.27.

going the distance of a Nalva

नलवनत्मेग म्ग a great

distance अतिदूरम् - विदुरता

Mozicch, विदुरत्वम् Hariv in

that distance गिबन्मात्रे loc

12565 ✓

13hp 5.24.11 keeping at a

distance ३३६१०५ MBh,

Mark P situated at no great

distance ३१२२१०५ mfm.

striking at a distance.

पारावर्तकी RV 6.61.2 to a

distance ३२५०५, ३०५०, ३०५११.

(instr of the fem) RV, VS,

12566

4

TS to keep at a distance

सम्प्रतिषिद्ध, सम्प्रतिवेद्यति- 113h

visible to a distance उक्तमेक

mfy RV 10.128.2.

distant adj. I दूर ~~ह~~ f (आ)

विप्रकृत R, Pañcat, Suṣṣ.

I II अनुप~~र~~शासिन अन्तर- f (आ)

अपर f (आ)

अपरिरार-

12507

अपाक RV, VS - अपाक Nir -

अभिपन्न L - अरणां f (इ) RV, AV,

ऽब्धि - असंबद्ध Mn 8. 163, ऽक

आरात - दूरभाज W - दूरीभूत Kāv,

Pur. - दूरेतर Kam - ~~दूरे~~ दूरेत- Pān

4. 2. 104 Vartt 1, Pat - दुर्धर्ष W

— पर f (आ) RV, etc. पराञ्च

RV, AV, IS, Bṛ, Up पारावता

12568

2

f (इ) RV — प्राधन W — अनभ्यास,

अनभ्यास — विलीन Nir 8.9 —

व्यवहृत BHP — व्यापार.

not distant । I अदूर.

born in a distant place

दूरज MBh the circle of a

king's distant neighbours

(with whom he must maintain

1256/

14

political and diplomatic

relations) मण्डलम् (rarely

मण्डलः ४ अध्यादि and १ ई

४ गौरादि) Mn (esp 7.154, etc),

Yajñ, MBh, etc coming from

a distant place अथातो RV,

VS the distant and near

परावरम् Mund Up, MBh,

12570 ¹/₁₁

Vedāntas distant and near:-

यदीय (311) MBh, Pur, etc

a distant country दिशेति:

Rājat- 4.308. 41/ a distant

descendant दातादः MBh, Pañc

a distant kinsman who offers

the ~~Śraddha~~ Śraddha oblation

by himself and not together,

12571

with the other relations

पुनर्विपुलः Mn 5.78, रामानोदकः

Kull distant land अरवम्

RV 1.163.11 & 6.24.10 -

वनम् (once वनः R 5.50.21)

RV 7.1.19 a distant region

विदेशः Rajat 4.308, 417

distant view पराकाशः S Bs

13572

17

dwelling among the distant

(Daalhi Kravan) 301024+12

~~RV~~ RV 4.40.2 far distant

विदूर from a distant place

आरात — आरात RV —

आरात RV 8.2.35 'from

distant quarters आरात ~~RV~~

RV instz pl AV having

12573

x8

distant shores दूरतः दूर

MBH having far distant

divinities, देवता दूर aim up

having heaven distant, देवता

MBH: BHP 8. 2-1. 33 V.l. देवता

how distant is this form that

implying excessive incongruity

दूर-दूर, दूर MBH, R, etc.

12544

19

in a distant place. इर : Pan

2.3.36, Ka's) RV 1.24.9, 4.

4.3 knowing both distant and

near - परावरत्न MBh, परावरदूरी -

MW, परावरनिर्द BHP living in

a distant place इरज MBh

the making distant इरिअरविम

W making distant इरिअरविम

12575

20

f (2) 10p more distant

वितरित more distant (either
in space or time) वितरण

RV, वितरण $\dot{S}B_2$, $Ap \dot{S}B_2$

most distant परम f (31)

RV, etc — अपम RV 10.39.3,

AV 10.4.1 most distant in

numbers परम f (31) $\dot{S}B_2$,

12576

21

not too distant ગાંધીદૂર

ગાંધીદૂરગત Kathas.

not very distant I ગાંધીદૂર

Kathas — અંધિદૂર R, Kum 7.41.

+ II અગ્નિ આપ સર.

not very distant from ગાંધીદૂર

(all) Mark P regarding as

something distant પચાસદશબુદ્ધિ

12577

22

Jatak seeing both distant and

near परावरज्ञ MBh, परावरवृक्ष

MW, परावरविज्ञ BHP still more

distant अरारत Sret Up

striking the distant (demon)

परावतज्ञा V 6. 61. 2 to a

distant place आरारत very

distant फिर f (31) Sankh Sg

Kāv, etc — दलीयसु Rajat 4.

369, Kathās 16.25, दुराद दलीयसु

Kathās 60.172, 123.14

आति दूर.

to be entirely distant अपगम,

अपगच्छति Var Br S to become

far distant विदूरीभू, विदूरीभवति

Ragh to keep distant दूरय

12579

24

Nom दूरयाति Kum 8.31 (v.l.)

धूनयाति) to make distant

दूरी क Pan 1.3.37, Sch -

दवय Nom दवयाति Bhatt. 2.55

very distant - रूडूर मफ़.

Mund Up.

आनाई

distaste
~~distaste~~ for 1 II. 21. 21. 21. 21.

(loc alil or comp) Bhag,

Ragh, etc.

3/11/21.

distend | I पिन्व cl | (Dhatup 15.

79) पिन्वति, पिन्वते — प्रत्ये caus

प्रप्याययति RV, ऽB६.

distending adj | II प्रप्याययितुं ऽB६.

distended adj | II

~~II~~ आपीत RV 8.9.19, आपीन AV

9.1.9, AitB६, MBh, etc — प्रपीत

RV, प्रपीन VS — प्रप्यात TS,

प्रप्यात Pāṇ 6.1.28, Sch.

having a distended udder

रक्षादूधन RV 2-34.00

to be distended I II पिन्व ८ ।

पिन्वते RV, AV, Bz, Lg. SRS,

पिन्वति SRS - प्रप्ते, प्रप्यागते

RV, VS, TS.

✓

12583

distil pl II भासु, भासुनोति RV, AV, SBh,

ChUP. + ५५

II क्षर् ८ । क्षरति (epalsō क्षरते Ved ८ 2

क्षरति Pañ 7.2.34) RV, AV, SBh, R, etc

— गल् ८ । गलति Pañcat 5, Brahmap,

Kathās, etc — ^{प्रश्नु} ~~प्रश्नु~~, प्रश्नोति, प्रश्नुते TS,

Kathās — ~~श्नु~~ श्युत्, श्युत् ८ । (Dhātup

3.4) ज्योतति RV, Bḥ, BḥP, Bhatt — सु

— ~~सुनुते~~ (wine or spirits, etc) सुनु ५

(Dhātup 27.1) सुनोति, सुनुते Sch on Pāṇ

2.2.132 — स्नु नु 2 (Dhātup 24.29)

स्नोति (accord to Vop also स्नुते BkP —

स्नु नु 1 (Dhātup 12.42) स्नवति (ep and

m.c. also स्नवते) (acc) चUp, MBh,

etc. —

। II गञ् ञ् 1 गञति Dhātup *19.15 —

लेप्
लेप् cl । लेपते Dhātup 10.2 — व्युच्य

(also written चुच्य) cl । शुच्यति

Dhātup 15.6.

distilling n II भासवः L — द्रावणम् L

— क्षरणम् Suisr.

I II क्षारणम् W — द्रवः Bhāshāp — निषेकः

निषेकः Kāv — संधानो L — स्नुति t

MW. व

12586

The distilling of Soma juice सोमाभिषवः

MW the distilling of spirituous

liquor सुरासंधानम् MW.

distillation १ II आसवः L — अभिषवः

L. —

II आसुति † L — संधिका L ~~संधानम्~~

* distillation of spirit म्हासंधानम् L

distillation of spirituous liquor (or a

substance used to cause fermentation)

अन्तर्दधनम् L the great distillation

of Soma महाभिषवः ApŚr, KātyŚr,

Sch a kind of fluid suitable for

distillation जगरुः L produced by

distillation क्षरज mfn W (क्षरेज विम)

4.3.16 produced by distillation

साधज mfn L a sort of apparatus

for distillation (of metals) पातालः,

पातालयन्त्रम् L.

distiller n II शुण्डिन् m Cat — ~~आसुली~~

~~आसुलीवल्~~ आसुलीवल् (Pw. 5.2.112) L

— सुराकारः VS — सुराजीविन् m Yājñ.

सुराजीवः.

II पणः (if c t आ) L — पाजवाणिन्

m L — मध्वासवनिः L — साधिकः L.

7
12589

a distiller and vendor of spirituous

liquors (considered as a mixed caste)

शौण्डिकः Yājñ, R, VarB: S a distiller

of spirituous liquors पानः L ९

distiller of spirit वारिवासः L ९

distiller of spirituous liquor मदयितु

m — कल्यपालः, कल्यपाली,

कल्यपालकः, कल्यपालिका Rājat 5.202.

n III

distillery सुराकरः Baudh.distilling adj II भासुत् (gana गहादिह)

Pān 4.2.138.

I II गालिन् W — च्युत्, च्युत ibc —लोश - RV 3.12.4 — द्राक्षिन् ~~MBh~~ MW —च्युत् (ibc) — स्नाविन् MBh, Hariv,

etc — स्नुत्.

* distilling ghee घृतच्युत् RV, AV —

घृतश्च्युत् VS 17.3, AV (u),

Tāndyabh 9.1 distilling nectar

अमृतसू m L distilling sweetness

मधुश्च्युत् RV, AV, VS, etc — मधुश्च्युत्

— मधुश्च्युत् MBh distilled water

पञ्चवारि n W, u पङ्कवारि

distilled with बिफाण्ट t (भा) (comp)

Gobh spirit distilled from molasses

रुक्षणीयः L.

